

FOCUSS

Journal of Sport Management Research Spor Yönetimi Araştırmaları Dergisi

02

DECEMBER 2020

2020, Cilt 1, Sayı 2 | 2020, Volume 1, Issue 2
Çevrimiçi Basım Tarihi: Aralık 2020 | Publishing Date: December 2020
ISSN 2757-5160 | ISSN 2757-5160

Yayın hakkı © 2020 FOSYAD
FOCUSS Spor Yönetimi Araştırmaları Dergisi yılda 2 kez (Haziran-Aralık) yayımlanan
Uluslararası hakemli süreli bir yayındır.
FOJSMR is published biannually (June-December)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/focuss>

FOCUSS Spor Yönetimi Araştırmaları Dergisi Adına

Sahibi – Owner

Dr. Nevzat MİRZEOĞLU

Editör – Editor in Chief

Dr. Nevzat MİRZEOĞLU

Yardımcı Editörler – Associate Editors

Dr. Dilşad ÇOKNAZ – Dr. Meliha Atalay NOORDEGRAAF

Yayın Kurulu – Publishing Board

Dr. Dikaia Chatziefstathiou	<i>Canterbury Christ Church Üniversitesi</i>
Dr. Hakan Kolayış	<i>Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi</i>
Dr. Jim Parry	<i>Charles University</i>
Dr. Metin Argan	<i>Eskişehir Teknik Üniversitesi</i>
Dr. Müberra Çelebi	<i>Düzce Üniversitesi</i>
Dr. Selhan Özbey	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Tayfun Amman	<i>Sakarya Üniversitesi</i>
Dr. Timuçin Gencer	<i>Ege Üniversitesi</i>

Yayın Koordinatörü/Publishing Coordinator

Dr. Dilşad ÇOKNAZ

İngilizce Editörü/Proofreading for English

Dr. Meliha Atalay NOORDEGRAAF

Yazım Kontrol/Ağ Sistemi Yöneticisi – Editing Scout/Webmaster

Yakup KAYMAKÇI

HAKEM KURULU – REVIEWER BOARD

Dr. Burak Gürer	<i>Gaziantep Üniversitesi</i>
Dr. Cem Tınaz	<i>İstanbul Bilgi Üniversitesi</i>
Dr. Devrim Bulut	<i>Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Dimitra Papadimitriou	<i>University of Patras</i>
Dr. Ersin Eskiler	<i>Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi</i>
Dr. Esin Esra Erturan Öğüt	<i>Gazi Üniversitesi</i>
Dr. Evren Tercan Kaas	<i>Akdeniz Üniversitesi</i>
Dr. Hüseyin Çevik	<i>Eskişehir Teknik Üniversitesi</i>
Dr. Hüseyin Köse	<i>Eskişehir Teknik Üniversitesi</i>
Dr. İhsan Sarı	<i>Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi</i>
Dr. Kadir Yıldız	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Kerem Yıldırım Şimşek	<i>Eskişehir Teknik Üniversitesi</i>
Dr. Lale Güler	<i>Marmara Üniversitesi</i>
Dr. Levent Atalı	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
Dr. Levent Görün	<i>Düzce Üniversitesi</i>
Dr. Murat Şentuna	<i>Aydın Adnan Menderes Üniversitesi</i>
Dr. Mustafa Ertan Tabuk	<i>Hitit Üniversitesi</i>
Dr. Müfide Çotuk	<i>Marmara Üniversitesi</i>
Dr. Müge Akyıldız Munusturlar	<i>Eskişehir Teknik Üniversitesi</i>
Dr. Nuran Kandaz Gelen	<i>Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi</i>
Dr. Nurgül Tezcan Kardeş	<i>Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi</i>
Dr. Pınar Güzel	<i>Manisa Celal Bayar Üniversitesi</i>
Dr. Reşat Sadık	<i>Düzce Üniversitesi</i>
Dr. Sabri Kaya	<i>Kırıkkale Üniversitesi</i>
Dr. Sabri Özçakır	<i>Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Selami Özsoy	<i>Bolu İzzet Baysal Üniversitesi</i>
Dr. Sevda Çiftçi	<i>Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi</i>
Dr. Skye Arthur-Banning	<i>Clemson University</i>
Dr. Süleyman Munusturlar	<i>Eskişehir Teknik Üniversitesi</i>
Dr. Uğur Sönmezoğlu	<i>Pamukkale Üniversitesi</i>
Dr. Ümit Orhan	<i>Marmara Üniversitesi</i>
Dr. Veli Onur Çelik	<i>Eskişehir Teknik Üniversitesi</i>
Dr. Velittin Balcı	<i>Ankara Üniversitesi</i>
Dr. Volkan Unutmaz	<i>Ege Üniversitesi</i>
Dr. Yeşer Eroğlu	<i>İstanbul Rumeli Üniversitesi</i>
Dr. Zühal Kılınç	<i>Batman Üniversitesi</i>

2020: 1(2) SAYI HAKEMLERİ / REVIEWERS FOR 2020: 1(2)

Dr. Murat Şentuna

Dr. Pınar Güzel Gürbüz

Dr. Sevda Çiftçi

Dr. Zühal Kılınç

Yeni Sayıya Dair

Değerli Araştırmacılar;

FOCUSS, yayımlanmak üzere Spor Yönetimi ve Organizasyonu, Spor Pazarlaması ve Ekonomisi, Spor İletişimi, Spor Hukuku, Spor Etiği, Spor Yönetimi Eğitimi, Örgütsel Davranış, Spor Sosyolojisi, Yerel Yönetimler ve Spor, Olimpik Çalışmalar, Rekreasyon alanlarından araştırma makalesi, derleme, olgu sunumu, biyografi ve otobiyografi çalışmalarını kabul eder. Açık erişim politikası ile yılda iki kez yayımlanmakta olan dergimiz, Aralık sayısı ile okuyucuları ile buluşuyor. Ekibimiz 2020 yılının getirdiği Covid-19 Pandemisi ve buna bağlı birçok olumsuzluğa rağmen ikinci sayısını da aksatmadan yayınlamayı başarmıştır. Bir taraftan içinde bulunduğumuz koşullara bağlı olarak veri toplama ve yayın yapma kısıtları, diğer taraftan Spor Yönetimi özel alanına ilişkin sınırlıklar nedeni ile bu sayımızda da istenilen oranda makaleye ulaşamamış bulunuyoruz. Umuyoruz ki, en kısa sürede her şey normale döner, bütün sektörler gibi bilimsel üretim de istendik düzeye ulaşır.

Yayın politikası gereğince Spor Yönetimi alanına katkı veren bilim insanlarımızı davetli olarak dergimizin sayfalarında okuyuculara tanıtmak istiyoruz. Bu amaçla ikinci sayımızda “Otobiyografi” çerçevesinde bir spor bilim emekçisini sizlerle buluşturuyoruz. Bu ve benzeri konularda her tür öneriye açık olduğumuzu ifade etmek isterim. Sürece katkı veren herkese teşekkür ediyoruz.

Sizlerin de katkıları ile yeni sayılarda buluşmak üzere.

Prof. Dr. Nevzat MİRZEOĞLU

Editör

İÇİNDEKİLER
CİLT 1, SAYI 2, ARALIK 2020

CONTENTS
VOLUME 1, ISSUE 2, DECEMBER 2020

Orijinal Makale / Original Article	Sayfa/ Page
Bir Spor Bilimcinin Türkiye’de Spor Yönetiminin 1971-2017 Dönemine Tanıklığı <i>A Sport Scientist’s Testimony of Sport Management in Turkey during the Period 1971-2017</i> Ümit Kesim.....	01-17
Türk Spor Yönetim Yapısının (Merkez ve Taşra) 1938’den Günümüze İncelenmesi <i>Examination of Turkish Sports Management (Central and Provincial) from 1938 to the Present</i> Eda Adatepe, Nuran Kandaz Gelen, Sevda Çiftçi.....	18-45
Beden Eğitimi ve Spor Alanında Eğitim Alan Öğrencilerin Küreselleşmeyi Algılama Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi <i>Investigation of Globalization Perception Levels of Students Receiving Physical Education and Sports According to Various Variables</i> Keziban Yoka, Osman Yoka, Mehmet Behzat Turan.....	46-61

Otobiyografi

Bir Spor Bilimcinin Türkiye’de Spor Yönetiminin 1971-2017 Dönemine Tanıklığı

A Sport Scientist’s Testimony of Sport Management in Turkey during the Period 1971-2017

Dr. Ümit Kesim

Emekli Öğretim Üyesi

MAKALE BİLGİSİ

Gönderi Tarihi: 24 Aralık 2020

Kabul Tarihi: 25 Aralık 2020

Online Yayın Tarihi: 31 Aralık 2020

Sorumlu Yazar: Dr. Ümit Kesim, umitkesim@gmail.com

OTOBİYOGRAFİ

Yazar, akademisyen, sporcu, yönetici ve rekreasyon dalının ülkemizdeki ilk öncüsü Dr. Ümit Kesim, 1943 İstanbul, Cihangir doğumludur. Ortaöğretimini Firuzağa İlkokulu, Galatasaray Lisesi Ortaokulu ve ABD Elkhart, Indiana Lisesi’nde tamamlamıştır. Sırasıyla lisans ve yüksek lisans eğitimini ABD Indiana Üniversitesi Sağlık, Beden Eğitimi ve Rekreasyon Bölümünde, Doktora derecesini ise Marmara Üniversitesi Spor Yöneticiliği alanında almıştır. Yazar bu çalışmada, 1971-2017 yılları arasında genelde spor bilimleri, özelde ise spor yönetimi ve rekreasyon alanına katkılarını kronolojik bir şekilde ustaca ele almaktadır.

AUTOBIOGRAPHY

Author, academician, athlete, manager and the first pioneer of the recreation branch in our country, Dr. Ümit Kesim was born in 1943 in Istanbul, Cihangir. He completed his secondary education in Firuzağa Primary School, Galatasaray High School Secondary School and USA Elkhart, Indiana High School. He received his undergraduate and graduate degrees in the USA Indiana University Health, Physical Education and Recreation Department, and his PhD in Sports Management from Marmara University, respectively. In this study, the author tells his contributions to sports sciences in general, sports management and recreation in particular between 1971 and 2017 in a chronological order.

GİRİŞ

Bu yazı 1971 – 2017 yılları arasında spor yönetimi dünyasında tanık olduğum bir kısım uygulamaları, deneyimleri, yaşam hikâyelerini, yorum ve değerlendirmelerimi içermektedir. Ben 1943 yılında İstanbul Cihangir’de doğmuşum. İlkokulu Firuzağa İlkokulu, Ortaokulu Galatasaray Lisesi’nde okudum. Liseyi 1960 yılında akrabalarımın yanına gittiğim ABD’nin Elkhart, Indiana eyaletinde bitirdim. Lisans ve yüksek lisans öğrenimimi Indiana Üniversitesi Yüksek Spor Okulu’nda tamamladım.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Dönemi

1971 yılında Türkiye’ye dönerek, 1969 yılında kurulmuş olan Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın Eğitim Genel Müdürlüğü’nde çalışmaya başladım. Benim görevlendirildiğim Eğitim Genel Müdürlüğü’nde Gazi Eğitim Enstitüsü mezunu uzun yıllar beden eğitimi öğretmenliği yapmış İhsan Telli Genel Müdür’dü. Okul içi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü bir alt katta idi. Orada Genel Müdür Behçet Beylem ve ekibi çok dinamik bir kadro ile görevdeydi. Bizim görev yaptığımız birim pek faal sayılmazdı. Ancak Okul içi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından tüm ülke genelindeki okullara basketbol potaları, voleybol direkleri ve spor ekipmanları gönderiliyordu. Daha sonra dostluk kuracağım çok sayıda spor eğitimcisi, burada emek sarf ediyor ve bu malzemeleri tüm illerdeki ülke okullarına gönderme gayreti içindeydi. Bu görevde yaklaşık 10 aylık bir süre görev yaptıktan sonra, kendi isteğimle Hacettepe Üniversitesi’ne geçtim.

Hacettepe Üniversitesi Yılları

1972 yılı başında Hacettepe Üniversitesi’nde Spor Direktörü olarak göreve başladım. Esasen bu göreve başlamamın ilk adımları 1965 yılında ABD Indiana Üniversitesi’nde lisans öğrenimimi gördüğüm döneme rastlar. O dönem Türkiye’de bir spor bilim uzmanının yaşadığını öğrendim ve bu akademisyen hakkında bilgi toplamaya başladım. Bu kişi Dr. Necmettin Erkan idi. Dr. Necmettin Erkan Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü’nü bitirmiş, 50’li yılların sonunda Kara Harp Okulu’nda beden eğitimi öğretmenliği yapmış, kendi isteği ile bu görevinden ayrılarak ABD’ye gitmiş ve Chicago George Williams College’de yüksek

lisans eğitimini tamamlamıştı. George Williams College ABD spor bilimleri dünyasının önde gelen ve özellikle beden eğitimi bölümü güçlü olan bir okuldu. Necmettin Hoca daha sonra Wisconsin Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde egzersiz fizyolojisi alanında Prof. Balke'nin yanında doktora çalışmasını tamamlamıştı. Doktora konusu "Kardiak Tedavisi Gören Hastaların Erken Teşhisinde Egzersizin Rolü" idi.

Hacettepe Üniversitesi'nde tüm spor hizmetlerinden sorumlu idim. Çalışma mekânım Sıhhiye Yerleşkesi'ndeydi. Sorumluluklarım arasında üniversite sporunu dizayn etmek, üniversite spor takımlarını organize etmek, üniversite içi sportif etkinlikleri düzenlemek ile Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin beden eğitimi derslerini yürütmek olarak belirlenmişti. Ayrıca farklı spor dallarında faaliyetlere katılan spor takımlarının tesis, antrenman mahalleri, ekipman, malzeme ve seyahat gibi ihtiyaçlarını karşılamak görevini üstlenmiştim. İlk başlarda tek başıma, daha sonra iki spor eğitimcisinin katılımı ile bu sorumlulukları yerine getirmeye çalıştık. Sevindirici olan, biz bu hizmetleri yürütürken, spor dallarının başında çoğu üniversitede asistan olan genç arkadaşlar sorumluluk aldılar. Çok sayıda spor branşında erkek ve kız takımlarının faaliyetlerini birlikte yürüttük. Futbol, basketbol, voleybol gibi daha çok bilinen spor dalları dışında, halter, eskrim, masa tenisi ve kayak gibi branşlarda da ilk kez faaliyetler başlatıldı.

Bu süreçte Sıhhiye'de bulunan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne sık sık gitmem gerekiyordu. Bu kurumda teşkilatın üst düzey bürokratları ve federasyon yetkilileri ile irtibatlar kuruyor, fikir alışverişinde bulunuyor, ayrıca Hacettepe Üniversitesi'nin sportif gelişmelerini dile getiriyor ve spor sektörü hakkında bilgileniyordum. BTGM'nin zengin kütüphanesinden yararlanmam da mümkün oluyordu. Eğitim ve Tesisler Daireleri başkanları ile görüşmelerim de devam ediyordu. Eğitim Dairesi kitap, kitapçık ve süreli yayımlar ve broşürler bastırıp belli spor kurum ve kuruluşlarına gönderiyordu. Daha sonraki yıllarda kütüphane kapandı. Kitap ve dokümanlar Ankara 19 Mayıs Spor Akademisi'ne gönderildi.

Tesisler Daire Başkanlığı'nın daha kapsamlı, daha geniş bir kadro ve lisan bilen yetkin kişilerden oluşması gerektiğini düşünmüşümdür. Bu kaniya varmam, iki kez Köln'deki Devlet Spor Üniversitesi'ne yaptığım ziyaretlerde, üniversiteye bitişik Spor Araştırma

Merkezi'nde çok geniş bir kadro ile spor tesisleri üzerinde araştırmalar ve projeler yapıldığını görmüştüm. Aynı şekilde ABD'deki çok kapsamlı tesisleşme ve güncel spor mimarisi modellerine de şahit olmuştum.

Spor tesisleri mimarisi hususunda ayrıntılı tartışmaya burada girmiyorum. Yalnız ölkemizdeki spor tesisleşmesi için daha kapsamlı ve çok paydaşlı müzakereler sonucu ve çağdaş spor tesisleri mimarisi kriterlerini temel alarak, tesisleşmeye gidilmelidir diyorum. Örneğin olimpiyatları organize etmeyi planlayan Türkiye'de modern bir bisiklet velodromu, örnek bir kürek parkuru, çim hokeyi sahaları engelli sporları için özel tesis ve ulaşım imkânları olmayan ya da çok az sayıda olan fakat ihtiyaç duyulan tesislerin nerede ve nasıl inşa edileceği doğru belirlenmelidir. Haliyle bu yatırımlar kalıcı ve sürdürülebilir olmalıdır. Yani Erzurum'daki kayak merkezinde atlama havuzunda yaşandığı gibi inşaat hataları yapılmamalıdır.

1970'lerde Gençlik ve Spor Meseleleri

1970'ler spor açasından önemli atılımların gerçekteştiği yıllar oldu. Kişisel gözlem ve değerlendirmelerim bu yılların spor bilimleri alanında arayışların ortaya konulduğu yıllardır. O dönem ölkenin tek TV kanalı olan TRT'de spor ile ilgili açık oturumların yapıldığı ve bu tartışmalara çok sayıda spor uzmanı ve spor paydaşlarının katıldığı bir süreçti. Spor alanında kendi kurum ve kuruluşlarını temsil eden kişilerin katıldığı bu programlarda, ölk sporunu kalkındırmak amaçlı gerçekteşen her türlü fikir alışverişi yapmak mümkündü. TRT'deki açık oturumların süresi 4 -5 saati bulabiliyordu. Bu dönemde Dr. Necmettin Erkan, Ayhan Ataman, Prof. Dr. Necati Akgün ile birlikte çok sayıda spor uzmanı ve paydaşı sporda atılım yapılması, sporun bilimsel temellere oturtulması ve daha planlı yürütölmesi için gayret sarf ediyorlardı. Yetkin antrenör ve spor yöneticisi ihtiyaçı, beden eğitimi formasyonu almış eğitimciler dışında her seviyede gereksinim duyulan antrenör ve spor yöneticisi arayışı devam ediyordu. Bu arayış devletin 1975-1976 yıllarında Ankara, İstanbul ve Manisa'da 3 spor akademisi açma kararı ile son buldu. 1960'lı yıllar, evrensel olarak, bilimsel sporun değişimi ve atılımı yılları idi. Birçok ölkede spor bilim merkezleri aılıyor ve spor bilimlerinin farklı boyutları üzerinde akademik çalışmalar

başlatılıyordu. Üç spor akademisi ülkemizdeki bu ihtiyaca cevap vermek üzere açılmışlardı.

Güreş Federasyonu

Bu dönemde benim dâhil olduğum bir diğer kurum da Güreş Federasyonu oldu. 1972 yılında, daha sonra Türkiye Barolar Birliği Başkanı olan, değerli hukukçu Özdemir Özok, o tarihlerde görevi yeni devralan Nihat Işıttan başkanlığındaki Güreş Federasyonu'nda bana yönetim kurulu üyeliği teklifinde bulundu. Daha önce birkaç spor branşında sporcu, antrenör ve yönetici olarak görev yapmıştım. Güreş sporu ile ilk tanışmam 1966 yılında oldu. ABD'de öğrenci iken Toledo, Ohio'da yapılan Dünya Güreş Şampiyonası'nı izlemiş, hatta Celal Atik Hoca'nın talebi üzerine güreşçilerimize rehberlik yapmıştım. Ayrıca çok değer verdiğim Necmettin Hoca'nın güreş camiasına katkılarını takip ediyordum. Necmettin Hoca güreş antrenör seminerleri ve kamplarına katkı sağlıyordu.

Görevi kabul ettim ve baş Antrenör Celal Atik başta olmak üzere antrenör Muharrem Atik, güreşçiler Ahmet Ayık, Tevfik Kış, sonradan kızı öğrencim olan Meliha Atalay'ın babası Mahmut Atalay, Müzahir Sille, Necdet Uçar, Salih Bora ve çok sayıda milli güreşçi ile birlikte kamplarda ve turnuvalarda bulunarak güreş sporuna katkıda bulunmaya çalıştım. Bu süreçte çok önemseydiğim bir etkinlik Hırvatistan'ın Hvar Adası'nda 1973 yılında gerçekleşen FILA Uluslararası Antrenör Kursu idi. Kafilede, hatırladığım kadarı ile, Türkiye'nin önde gelen antrenörleri vardı. Hvar'a rahmetli ve çok kıymetli Celal Atik Hoca'nın başkanlığında gidilmişti. Dünya güreş otoritelerinin bulunduğu bir platformda Türkiye de bir sunum yapmıştı. Sunumu gerçekleştiren Celal Atik Hoca'nın seminer konusu "Karakucak Temelli Oyunların Modern Minder Güreşine Uyarlanması" idi. Sunumun İngilizce çevirisini ben yaptım. Bu genç bir spor bilimci için unutulmaz bir anıdır. Güreş Federasyonu'nda bulunduğum 3 yıl benim için çok değerlidir.

1970'li Yıllar

1973 yılında Dr. Necmettin Erkan Ankara Hıfzıssıhha Enstitüsü Fizyoloji Laboratuvarını kurdu. Dr. Erkan İşçi sağlığı ve güvenliği çalışmaları ile ergonomi ağırlıklı çalışmalar yapıyordu. Ayrıca spor örgütlerine yönelik "Egzersiz Fizyolojisi" temelli çalışmalar

gerçekleştiriyordu.

Aynı dönemde Hacettepe Üniversitesi'nde bir spor birimi kuruldu. Prof. Dr. Rıdvan Özker Başkanlığı'nda Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu'na bağlı bu birimde spor hekimi Dr. Fikret Durusoy, spor direktörü Ümit Kesim, spor eğitimcileri Şemi Aktopuk ve Şinasi Öz bu birimde görev yaptılar (1971-1974).

Avrupa Konseyi Çalışmaları

1973 yılında BTGM Dış İlişkiler Dairesi'nden Sayın Can Şipal'in girişimleri doğrultusunda Avrupa Konseyi Spor Araştırmaları Komisyonu çalışmalarına katıldım. 3 yıl süre ile katıldığım bu toplantılarda, o dönem öne çıkan HİS (Herkes İçin Spor) önem kazanmaya başlamıştı. Ben daha çok o dönemde Türkiye'de gelişen akademik çalışmaları ve yeni girişimleri yansıtmaya gayreti içinde oldum. Daha çok Ege Üniversitesi Spor Hekimliği Enstitüsü'nde yapılan akademik çalışmaları, Hıfzıssıhha Enstitüsü'nde gerçekleşen projeleri ve yeni yeni oluşan spor bilimi temelli girişimleri ve HİS'in ülkedeki ilk yansımalarını Konsey'deki komisyona sunuyor, daha çok o dönem için zengin sayılan dokümantasyonu Türkiye'ye getirerek, yayılmasını sağlıyordum. Komisyonunda Yunanistan'dan Prof. Klisouras ve İngiltere'den Prof. Collins öne çıkıyorlardı.

Konsey çalışmaları dışında, aynı yıllar Olimpia, Yunanistan'da yapılan Olimpik Akademi çalışmaları IOC tarafından yürütülüyordu. Değerli spor bilimci Ertuğrul Günışık ile birlikte bu komisyon çalışmalarına katıldık. Ertuğrul Hoca İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü'nden mezun, ABD'de beden eğitimi ve spor pedagojisi üzerine ihtisas yapmış kıymetli bir akademisyendi. Daha sonraki yıllarda Anadolu Spor Akademisi'nde ve Marmara BESYO'da kıymetli katkılarda bulundu. Oradaki mevcut ve deneyimli akademik kadronun önemli bir mensubu oldu. Daha sonra Olimpia'ya TMOK'u temsil etmek üzere Olimpik Akademi Komisyonu toplantılarına katıldım.

Ankara 19 Mayıs Spor Akademisi 1975 yılında kuruldu. Kuruluş günü açılış merasiminde bulunma şansına sahip oldum. Başbakan Sadi Irmak'ın verdiği ilk ders Fizyoloji dersi idi. Zekai Baloğlu Gençlik ve Spor Bakanı, Orhan Bilgin Müsteşar ve Dr. Necmettin Erkan Spor Akademisi Başkanı olarak akademinin açılışını yaptılar. Açılış çok heyecan verici idi.

Türk sporunda büyük umutlarla kurulan bir ilk gerçekleşiyordu. Oradaki öğrenci gençler arasında dönemin seçkin sporcuları da bulunuyordu. Ön sırada, sonradan birlikte mesleki idealleri paylaştığımız sevgili atlet Temel Erbek’i de hatırlıyorum. Daha sonra bu okulda ders vermek üzere bulunacaktım. Çok kıymetli akademisyenlerle birlikte bu okuldaki akademik gelişime katkıda bulundum. Mukayeseli Beden Eğitimi ve Spor ile Rekreasyona Giriş derslerini verdim. Daha sonraki yıllarda (1980’lerin Başında verdiğim Rekreasyona Giriş dersi öğrencileri arasında, sonraki yılların spor bilimcileri Faik İmamoğlu ve Suat Karaküçük de vardı.

Yedek Subaylık Yılları ve Spor Hizmetleri

1970’li yıllarda silahlı kuvvetlerde spor güçlü bir şekilde destekleniyordu. Kara, Hava ve Deniz Gücü takımları birçok spor dalında Türkiye şampiyonalarına katılırlardı. Ankara Muhafız Gücü milli sporcuların spor hayatlarına üst düzeyde devam edebilmeleri için imkân tanıyordu. Ben er eğitimimi tamamladığım Tuzla Piyade Okulu döneminde (1974 yılı) Karagücü Basketbol Takımı’nı çalıştırdım.

1975-76 yılları arasında yedek subay olarak Kara Harp Okulu’nda görev yaptım. Bu süreçte okulun voleybol takımını çalıştırdım. Ayrıca okul bünyesindeki “Silahlı Kuvvetler Savaş Beden Eğitimi ve Spor Okulu” bünyesinde öğretim elemanı olarak görev yaptım. Okul komutanı Süvari Albay Şeref Soley idi. Diğer taraftan Albay Hüsamettin Yılmaz’ın başöğretmen olduğu Beden Eğitimi Öğretmenleri grubu çok kıymetli bir ekipti. Onlarla birlikte Urla-Menteş yaz kampındaki tüm Harp Okulu öğrencilerine toplu halde sabah sporu yaptırdım. Bu deneyimi yaşamımdaki en çok heyecan duyduğum anılardan biri olarak saklıyorum.

ABD Yılları (1976-1980)

1976’ yılında ABD’ye gittim. Amacım mesleki anlamda kendimi yenilemek, biraz olsun karmaşık politik ortamdan uzaklaşmak ve akademik yenilikleri takip etmektir. Bir süre Chicago’da Illinois Athletic Kulübü’nde spor direktörü olarak çalıştım. Bu kulüp, başta belediye başkanı olmak üzere şehrin önde gelenleri, bürokratları ve iş adamlarının üye

olduğu bir şehir kulübüydü.

1977 yılında Chicago'nun 4 saat güneyinde yer alan Springfield şehrinde YMCA adlı bir rekreasyon merkezinde gençlik direktörü olarak çalışmaya başladım. Burası 120 000 kişinin yaşadığı küçük bir kentti. Başta gençler olmak üzere her yaşta insana fiziksel aktivite ve rekreasyon hizmetleri sunulmaktaydı. Görevim 6-16 yaş kız ve erkek takımlarının bulunduğu, 2400 katılımcısı ve 124 takımı olan bir futbol programını yürütmektir. Bu programın özelliği futbol aktivitelerine katılan gençlerin velilerinin, kentteki diğer gönüllüler ile birlikte takımların antrenörlük ve hakemlik sorumluluklarını üstlenmiş olmalarıydı. Yine velilerden oluşan bir sosyal komite futbol sahalarının düzenlenmesi, malzeme ve ekipman ihtiyaçlarının karşılanması için sponsorlardan destek alıyorlardı. Programda yegâne profesyonel yönetici olarak ben görevliydim.

Bu süreçte mezun olduğum Indiana Üniversitesi ile yakın bir ilişki içindeydim. Akademik çalışmalarımı da bir yandan devam ettirme gayreti içinde oldum. 1980 yılının ilkbaharında Türkiye'ye dönerek ODTÜ'de göreve başladım.

ODTÜ'deki Yıllarım ve Bir Spor Bilim Merkezinin Kuruluşu

1980 yılı spor bilimleri için önemli bir atılımın başlangıcı oldu. ODTÜ'de, Dr. Necmettin Erkan'ın girişimleri sonucu, Beden Eğitimi, Spor ve Rekreasyon Bölümü açıldı. Dr. Erkan'ın amacı, dünya seviyesinde bir spor bilim merkezi kurarak, üst düzeyde spor bilim insanı / akademisyen yetiştirmektir. Bölümün yüksek lisans öğrencileri, daha sonra akademik çalışmalara kazanılmak üzere seçilmişlerdi. Böylece ihtiyaç duyulan spor bilim alt disiplinlerinde uzman yetiştirmek amaçlanıyordu. Akademisyen yetiştirmek hedefi dışında, spor eğitimi amaçlı derslik ve laboratuvarlar, spor etkinliklerine yönelik tesislerin tasarımı ve fizibilite çalışmaları başladı.

ODTÜ'de BESR Bölüm Başkanı olarak benim görevim bölümün kuruluşuna yardımcı olmak, akademik kadroları oluşturmak, üniversite öğrencilerine ve personeline yönelik spor tesislerinin eğitim ve rekreasyon amaçlı kullanım programlamasını yapmak, ODTÜ Spor Kulübü ile iş birliği içinde spor takımlarının antrenman ve müsabaka günlerini organize etmektir.

İdari görevlerime ek olarak müfredat çalışmalarına katılıyor ve idealist bir ekip ile birlikte ders veriyordum. Benim verdiğim spor bilimlerine giriş, spor tarihi, rekreasyon ve spor yönetimi derslerine ilaveten egzersiz fizyolojisi, kinesyoloji ve anatomi gibi derslere Dr. Necmettin Erkan, Dr. Hülya Gökmen, Celil Denктаş, Emin Ergen, Caner Açıkada ve diğer fakülte ve üniversitelerden gelen misafir akademisyenler giriyordu. ODTÜ'nün diğer bölümlerini de kapsayan son sınıflara yönelik seçmeli spor yönetimi dersi de konmuştu. Prof. Dr. Kurthan Fişek'in desteği ile spor yönetimi dersini genç akademisyen Celil Denктаş veriyordu.

Necmettin Hoca'nın girişimleri ile o dönem, 90 Milyon TL gibi yüksek sayılabilecek bir meblağ devletten sağlanmış ve spor bilim merkezinin kuruluşu için mimari projeler hız kazanmıştı. Ancak 1983 yılında üniversite yönetiminin aldığı bir karar ile bu meblağ üniversitenin farklı ihtiyaçları için harcandı. Bu nedenle Necmettin Hoca üniversiteden ayrıldı. ODTÜ'deki BESR Bölümü ileriki yıllarda da hizmet vermeye devam etti. Ancak bir süre sonra lisans düzeyindeki programa son veren üniversite, yalnız lisansüstü eğitim vererek akademik yaşamını sürdürdü.

1980'li yıllarda Türk sporu için önemli sayılacak bir başka gelişme de 1981 yılında YÖK'ün kuruluşu ile birlikte gerçekleşti. Ülkedeki tüm spor bilim merkezleri üniversiteler bünyesine alındı. 1980'li yıllardan itibaren birçok ilde BESYO adı altında spor eğitimi veren kurumlar açılmaya başladı. Bu kurumların önde gelenleri; Marmara, Gazi, 9 Eylül, ODTÜ, Ege ve Hacettepe gibi üniversite BESYO birimleri oldu. Giderek ülkede spor bilimleri alanında girişimler artıyordu. 1970 ve 1980'li yıllarda bu alandaki atılımlara büyük destek veren öncü isimler, hatırladığım kadarı ile Orhan Bilgin, Zekai Baloğlu, Necmettin Erkan, Necati Akgün, Kurthan Fişek ve İsmail Hakkı Güngör gibi önemli bürokrat ve bilim insanlarıdır.

1980'li yıllar, Türk sporunun birçok açıdan bilimsel atılım yılları idi diyebiliriz. 70'lerde kurulan spor akademileri mezunlarını vermeye başlamış, üniversitelerde yeni bölümlerin açılışı ivme kazanmıştı. Ege Üniversitesi'nde Profesör Dr. Necati Akgün Hoca'nın kurduğu Spor Hekimliği Enstitüsü ilk mezunlarını vermiş, Hacettepe Üniversitesi, iddialı bir spor bilim merkezini harekete geçirerek Marmara, Gazi, 9 Eylül ve Ege Üniversitesi Spor Bilimleri Kurumları'na ilaveten bir atılıma girmişti. 1973 yılında Ankara'da "Sporda İnsan

Gücü Geliştirme” sempozyumu düzenlemişti. Bu sempozyuma Türkiye’nin önde gelen spor insanları Necmettin Erkan, Necati Akgün, Fikret Durusoy, Ayhan Ataman gibi sayısız bilim insanları katılmışlardı.

1980’li yıllarda ayrıca, o yılların tek TV kanalı olan TRT’de Pazar akşamları “Herkes İçin Spor” adlı bir program Türkiye’de ilk kez sunuluyordu. Bu program insanların yaygın bir şekilde fiziksel aktiviteye katılımını vurgulayan bir yaklaşımı içeriyordu. Necmettin Hoca’nın sunduğu bu program, ülkede yürüme ve hafif koşuyu yaygın bir şekilde benimsetme çabasını taşıyordu.

Bu süreçte egzersiz yapma anlayışı yaygınlaşmaya başlamış ve bu hareket ile birlikte ülkede spor ayakkabıları ve spor giysileri satışları önemli bir oranda artmıştı. Bunun arkasından il ve ilçelerdeki parklarda toplu halde egzersiz ve birçok ilde de yürüyüş – hafif koşu yapanlar gözlemleniyordu.

Gençlik ve Spor Konseyi

1980 yılında gerçekleşen ihtilal sonrası Ankara’da oluşan Gençlik ve Spor Konseyi, ülkenin 1980 yılına kadar geldiği süreçte yaşanan gençlik ve spor sorunlarını ve bunlar için çözüm yollarını ortaya koymayı hedefliyordu. Hatırladığım kadarıyla 25-30 üyeli konseye gençlik sorunları ve spor meseleleri ile ilgilenen kişiler davet edilmişti. Ben de ODTÜ Beden Eğitimi, Spor ve Rekreasyon Bölüm Başkanı sıfatı ile davet edilmiştim.

Koramiral Işık Biren’in komisyon başkanlığını yaptığı bu grupta Prof. Nermin Abadan Unat, Prof. Özcan Köknel gibi çok değerli hocalar vardı. Ben daha çok yurt dışındaki deneyimlerimi anlattım ve bazı önerilerde bulundum. Daha sonra bu düşünceler ve teklifler bir doküman olarak bastırıldı ve gerekli mercilere dağıtıldı. Sonraki yıllarda, bu konseyde görüşülen birçok konu ve teklifin icraata yönelik devreye girdiğini gördüm.

Bu toplantılardan bir süre sonra Gençlik ve Spor Bakanlığı birçok girişim başlattı. Bu girişimlerden biri de bir heyet oluşturarak Din Eğitim Merkezleri’ne göndermekti. Bu heyette Necmettin Erkan Hoca, ben ve spor teşkilatından birkaç yetkili uzman birlikte Antalya, Elâzığ ve Bolu Din Eğitim Merkezleri’ne giderek her birinde üç gün süren seminerler düzenledik. Bu süreçte sporun temel değerlerini, sporun bir bilim olarak neleri

ifade ettiğini, dünyada ve ülkemizde sporun geldiği aşamayı, gençliğe ve ülke sporuna yönelik düşüncelerimizi ve tavsiyelerimizi dile getirdik. Her merkezde ilgi ile karşılandık. Yalın bir dille başta sporun ve fiziksel aktivitenin birey üzerindeki çok yönlü fiziksel ve sosyal faydaları olmak üzere çeşitli yararlarını anlattık. Katılımcıların büyük bir kısmı spor ile farklı deneyimler yaşadıklarını ve buldukları yerlerde çocuk ve gençlere yol gösterdiklerini dile getirdiler. Kişisel kanım, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın her sektör ile ilgili bilimsel veriler ve yaklaşımları sonucu oluşan somut değerleri Cuma hutbelerinde halka aktarmalarıdır. Özellikle köy ve kasabalarda halkı yönlendiren öncü kuvvetlerin başında öğretmen, muhtar ve din görevlileri gelmektedir. Onların halka aktaracakları bilgi ve tavsiyeler, halkı yönlendirmede önemli sayılır.

Bu komisyonun ortaya koyduğu eyleme dönük bazı öneriler, ileriki yıllarda değişik kurumlardaki spor bürokratları tarafından önemsenmiş ve icraata konulmuştur. Bunlardan bir tanesi Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlükleri tarafından başlatılan “Ücretsiz Spor Okulları”dır.

BTGM Merkez Danışma Kurulu Üyeliğim

1982 yılında, dönemin Gençlik ve Spor Bakanı Vecdi Özgül'ün ataması sonucu, BTGM Merkez Danışma Kurulu'nda görevlendirildim. Bu kurul GSGM Genel Müdürü'nün önemli ve kritik kararlar almadan önce danıştığı ve fikir aldığı bir heyetti. Kurulda Türk sporunun temel sorunlarının tartışıldığı (örneğin yeni federasyonların kurulması, mevcut federasyonların ayrılarak bağımsız bir federasyon haline getirilmesi ya da genel müdürlük ve federasyon bütçelerinin onaylanması gibi) yetkilere sahipti. Bu işlevlerini yerine getirme gayreti içinde olan kurul, ne yazık ki bir onay mercii görevini yapıyordu. Genel kanım bu kurulun işlevini doğru ve ayrıntılı bir biçimde yerine getirdiği takdirde daha yararlı ve verimli olabileceğiydi. BTGM yasasında mevcut olan diğer bir danışma mercii “Spor Şuraları”, periyodik olarak toplanmak üzere geçmiş yıllarda gerçekleştiriliyordu. Ancak 2008 yılından beri bu toplantılar düzenlenmemiştir. Bu geniş katılımı toplantılar tekrar başlatılmalıdır.

ENKA Spor Kulübü Dönemi (1984-1988)

1984 yılında ENKA Eğitim, Kültür ve Spor Vakfı'na ait Sadi Gülçelik Spor Sitesi'nin kuruluş aşamasında olduğunu öğrendim. O dönem devlet spor tesisleri kurmak amacıyla yatırımcılara arazi tahsisi sürecini başlatmıştı. Bu yaklaşım Türk sporunun gelişimi için önemli sayılan bir dönemi de yarattı. Ülkenin birçok yerinde spor tesislerinin kurulması için arazi tahsisleri yapıyordu. İstanbul, İstinye'de kurulmakta olan sitede ENKA Spor Kulübü Spor Direktörü olarak göreve başladım. ENKA Vakfı'nın Genel Müdürü Zekai Baloğlu geçmiş yıllarda Gençlik ve Spor Bakanlığı yapmış deneyimli bir bürokrat ve eğitimciydi. Vakfın kuruluşunda büyük emek sarf etmişti. Her ne kadar kulüp kurulma aşamasında ise de bazı spor dalları faaliyete başlamıştı. Kulüp, kız ve erkek kategorilerinde olmak üzere 9 spor branşında çalışmalarını sürdürüyordu.

Spor Direktörü olarak benim sorumluluğum spor şubelerini kurmak ve geliştirmek, antrenör ve teknik kadroları seçmek, tesislerin fonksiyon tarifleri ve planlamasını yapmak, üye ve ailelerinin tesisleri kullanım koşullarını belirlemek ve spor okullarını organize etmektir. Sitede 25 metrelik kapalı, 50 metrelik açık yüzme havuzu, çok amaçlı bir spor salonu, bir fitness merkezi, tartan atletizm pisti ve çok sayıda açık – kapalı tenis kortlarının inşaatı henüz devam ediyordu.

Kulübün temel amacı, futbol hariç, amatör dallarda sporcu yetiştirmektir. Spor şubelerinin öncelikli olarak yararlandığı tesislerden, ENKA Spor Kulübü üyeleri ve aileleri de yararlanabilecekti. Ayrıca çocuklar için, yaz ve kış spor okullarının organizasyonu planlanmaktaydı. Ancak asıl amaç çok sayıda elit sporcu yetiştirmek amacını taşıyordu. Bu sebeple tesislerin tasarımı, antrenörlerin ve teknik kadronun organizasyonu bu hedefler gözetilerek ele alınmıştı. Milli takımlarda çalışma yapan çok sayıda antrenör görevlendirilmişti. Tesislerin tamamlanması ile birlikte spor hekimi Dr. Emin Ergen ve antrenör eğitiminden sorumlu Dr. Caner Açıkkada ekibe dahil oldular. Açıkkada aynı zamanda atletizm şubesi baş antrenörüydü. Atletizm şubesinde, sonraki yıllarda TMOK Genel Sekreteri olarak görev yapacak olan Dr. Neşe Gündoğan da görevlendirilmişti. Yüzme milli takım antrenörlerinden Orhan Mengi ve voleybol milli takım antrenörlerinden Nedim Özbey de antrenörler kadrosuna katılmışlardı.

ENKA Spor Kulübü özellikle atletizm, yüzme, sutopu ve tenis branşlarında Türk sporuna çok sayıda elit sporcu kazandırmaya devam etmektedir.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi 92. İstanbul Toplantısı

1987 yılında TMOK Başkanı Sayın Turgut Atakol IOC'nin 92. uluslararası toplantısını İstanbul'da gerçekleştirebilmek için yoğun bir hazırlık içine girmişti. Bu önemli toplantı için çok geniş bir kadro seferber olmuş ve toplantının tüm ayrıntılarına odaklanmışlardı.

Bu toplantının önemli bir ayağı ENKA Sadi Gülçelik Spor Sitesi'nde gerçekleşecekti. Bu sorumluluğu yerine getirme gayreti içinde idik. Başta ENKA Eğitim, Kültür ve Spor Vakfı Başkanı Şarik Tara, Gülçelik Ailesi adına Ali Gülçelik ve Vakıf Genel Müdürü Zekai Baloğlu ile birlikte tüm ekip büyük bir gayret gösterdik. Toplantının, küçük sorunlar dışında, başarılı geçtiğini hatırlıyorum. Ayrıca bana üç gün boyunca IOC Başkanı Samaranch'ın asistanı ve IOC dergisinin editörü Bayan Roukhadze'ye rehberlik yapmam görevi verildi. Roukhadze Olimpiyat Oyunları'na katılmış Türk sporcularından iki sporcu ile röportaj yapmak istediğini belirtti. Değerli spor bilimci Ruhi Sarıalp ve Spor Akademisi mezunu güreşçi Salih Bora ile randevuları gerçekleştirdim. Ruhi Hoca 1948 Londra Olimpiyat Oyunları'nda 3. gelerek bronz madalya kazanmıştı. Salih Bora ise 1976 Olimpiyat Oyunları'na 48 kg'da katılarak Türkiye'yi güreş sporunda temsil etmişti.

Ruhi Hoca yurt dışında spor bilimleri eğitimi almış, uzun yıllar eğitim kurumlarında ve üniversitelerde hocalık yapmış çok kıymetli bir meslek büyüğümüz idi. Ruhi Sarıalp ve Salih Bora söyleşilerinden Roukhadze çok memnun kaldı. İki röportaj da IOC dergisinde yayımlandı.

IOC'nin formal akşam yemeğine katılan Ruhi Sarıalp ve eşi kapıda IOC Başkanı Samaranch tarafından karşılandılar. Samaranch göğsündeki IOC rozetini çıkartarak Ruhi Hoca'nın yakasına taktı. Bu davranış bence çok anlamlıydı.

Galatasaray Spor Kulübü Dönemi (1988-1992)

Galatasaray Spor Kulübü'nde Spordan Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı olarak göreve 1988 yılında başladım. Yönetim Kurulu üyesi eski basketbol takım arkadaşım Özhan

Canaydın'ın daveti üzerine bu teklifi kabul ettim. Aynı süreçte Genel Sekreter olarak, daha önce BTGM'de Genel Müdür Yardımcılığı yapmış Gültekin Çeki atanmıştı. Kulüp ciddi anlamda kurumsallaşmayı gerçekleştirme eğiliminde idi. Profesyonel bir genel sekreter ve yine profesyonel olarak 3 genel sekreter yardımcısı ilk kez göreve getiriliyordu. 1905 yılında kurulmuş olan GS Spor Kulübü'nde ilk defa bir personel ve organizasyon yönetmeliği hazırlanmıştı. Buna göre organizasyon şemasında spordan, idari ve mali işlerden ve tesislerden sorumlu olmak üzere 3 genel sekreter yardımcısına görev verildi. Bir süre sonra hukuk işlerinden sorumlu olmak üzere bir birim daha kuruldu. Gültekin Çeki bu hususta önemli bir çaba sarf etti. Kendisi geçmiş dönemlerde spor kulüplerinin teşkilatlanması üzerine çalışmalar yapmış ve spor kulüpleri için örnek önemli şemalar hazırlamıştı. Çeki'nin çalışmaları ülkemizde bir spor kulübünde ilk kez uygulanmaya başlanacaktı.

Her kulüpte olduğu gibi, yönetim kurulu toplantılarında öncelik profesyonel futbol şubesi ile ilgili hususların görüşülmesine ayrılıyordu. Diğer spor branşları ve tesislerin ihtiyaçları tartışılıyor ve çözüm yoluna gidiliyordu. Yönetim Kurulu'nda alınan kararlar kulübün resmi karar defterine yazılıyordu.

Genel Sekreter tüm birimleri kontrol ediyor ve yönlendiriyordu. Spordan sorumlu genel sekreter yardımcısı olarak benim görevim, futbol şubesi hariç, diğer spor şubeleri ile ilgili alınan kararların takip ve denetimini yapmaktı. Bu süreçte şube genel kaptanları ile iş birliği içindeydim. Ayrıca farklı spor tesislerindeki sportif faaliyetleri takip ederek, gerekli katkıları sağlama gayreti içindeydim.

Önemli tecrübeler edindiğim bu dönemde Kulübe katkılarımdan biri olarak Florya'da çocuk ve gençler için organizasyonunu önerdiğim futbol okulu çalışmam olmuştur. Futbol okulu 1989 yılında kuruldu ve çok sayıda çocuk ve genç bu girişimin bir parçası oldu. Sonraki yıllarda Marmara BESYO'dan mezun olan öğrencim Fatih İbradi uzun yıllar bu okulun koordinatörlüğünü yaptı.

Diğer bir katkı, yönetim kurulu başkan yardımcısı Sayın Doğan Hasol'un büyük desteği ile, bir spor sağlık merkezinin kurulması için verilen çabadır. Bunun sonucu; Dr. Burhan Uslu tam zamanlı spor hekimi olarak atandı ve kulüpte uzun süre görev yaptı.

Çalışmalarımız sonucu sporcu sağlık merkezi yönergesi ve personel iş tarifleri de hazırlanmıştır.

1989 yılında GS Yönetim Kurulu Toplantıları'ndan birinde yönetim kurulu üyesi Sayın Bengiz Bayraktaroğlu senkronize yüzme şubesi kurulması önerisinde bulundu. Tarafımdan desteklenen bu öneri başkan Alp Yalman'ın onayı sonucu gerekli girişimlerde bulunmam istendi. GS Kalamış tesisindeki yüzme havuzu saatleri ayarlanarak, faaliyetin başlatılması gerçekleşti. Türkiye'de ilk senkronize yüzme takımı kurulmuştu.

Mesleki yaşamımda önemli deneyimler kazandığım, katkıda bulunmaya çalıştığım dört yılın ardından görevimden ayrıldım.

Koç Üniversitesi Dönemi (1992-1996)

1992 yılında Koç Üniversitesi'nde Öğrenci İşleri Dekanı olarak göreve başladım. Bu görev, ağırlıklı olarak, öğrencilerin ders dışı aktivite ve hizmetlerinin organizasyonunu içeriyordu. Öğrenci kulüpleri ve spor takımlarının oluşturulması, üniversite içi rekreasyon faaliyetleri, sergiler, yarı zamanlı öğrenci çalıştırma sorumluluğu ve üniversiteye ulaşım ihtiyacını karşılamak öncelikli görevlerim arasındaydı.

İlk etapta öğrenci kulüpleri ve üniversite spor takımlarının oluşumu işlev kazandı. Sekiz spor faaliyetinde takımlar kuruldu ve üniversitelerarası yarışmalara katıldı. Üniversite içinde sosyal etkinlikler, spor turnuvaları ile üniversite mensuplarının çocuklarına spor okulları düzenlendi. Öğrencilerin buldukları çevrede sosyal faaliyetlere, İstinye muhtarlığı ile yapılan iş birliği sonucu, katılmaları sağlandı. Talepte bulunan üniversite öğrencilerinin yerleşke içindeki birimlerde yarı zamanlı çalışmaları gerçekleşti. Bu süreçte Anadoluhisarı Spor Akademisi'nden mezun 3 genç akademisyen yardımcılarım olarak göreve başladılar.

Koç Üniversitesi Öğrenci İşleri Dekanlığı, yeni kurulan bir üniversitede sportif faaliyetlerin ve spor kültürünün öğrencilere benimsetilmesi açısından bana önemli bir fırsat verdi.

Bu görevimden, akademik ortama yeniden dönmek üzere, Marmara Üniversitesi BESYO'ya katıldım.

Marmara Üniversitesi BESYO Dönemi (1996-2010)

Uzun yıllar boyunca yapmış olduğum yöneticilik görevinden ayrılarak akademik dünyaya dâhil olmak istedim. Kendimi bilimsel anlamda daha da geliştirmek, birikimlerimi öğrencilerim ve meslektaşlarımla paylaşmak amacıyla 1996 yılında Marmara Üniversitesi BESYO’da öğretim görevlisi olarak göreve başladım. Güçlü bir akademik kadroya dâhil olmuştum. Aynı zamanda belli bir yaş döneminde olmama rağmen doktora programına da başladım. Biryandan ders verirken diğer yandan öğrenci olmuştum. M. Ü. BESYO’da ağırlıklı olarak spor yönetimi ve rekreasyon temelli derslerin sorumluluğunu üstlendim. Özlediğim akademik dünyada genç spor bilimciler ile çalışmaktan mutluydum.

2003 yılında doktora çalışmamı “Türkiye’de İşyeri Rekreasyonu” konulu tezimle tamamladım.

Bu yıllarda Spor Bilimleri Derneği çalışmalarında, özellikle Türkiye’de uluslararası kongreler düzenleme ve yurt dışındaki kongrelere Türk akademisyenleriyle birlikte katılmayı gerçekleştirdim. Özellikle genç spor bilimcilerin yurt dışındaki kongrelere katılımı ve bilimsel çalışmalarını sunmaları benim için çok önemliydi. Bu süreç genç akademisyenlerin everensel anlamda kıymetli meslek insanlarını tanıma, çalışmalarını izleme ve bilgi paylaşımları açısından önemlidir. Bu hususta dernek yönetimindeki hizmetlerim beni mutlu etmiştir.

Bu yıllarda Avrupa Spor Yönetimi Birliği’nin (EASM) İstanbul’da gerçekleştirdiği kongrenin organizasyon komitesinde görev almam ve ayrıca 2012 yılında kurulan Rekreasyon Çalışmaları ve Araştırmaları Derneği’nin Eskişehir ve Antalya Kongreleri’ne destek olmam benim için önemlidir.

Marmara Üniversitesi BESYO’nun öncülüğünü yaptığı Korfbol Spor Branşı’nın ülke genelindeki kuruluş ve gelişimine katkılarım oldu. M.Ü. öğretim elemanı Dr. Lale Güler’in, akademik kadroların ve öğrencilerin desteği ile, korfbol sporu ülkemizde önemli aşamalar kat etti. Bu spor branşı Çoklu Sporlar Federasyonu’nun içine dâhil edildi. Son yıllarda korfbol sporu özellikle orta öğretim ve yüksek öğretim kurumlarınca desteklenmekte ve hızlı bir gelişim göstermektedir. M. Ü Üniversitesi’nin deki öğretim üyeliğim sırasında Akdeniz, Bahçeşehir, İstanbul ve Gedik Üniversiteleri’nde spor yönetimi

ve rekreasyon dersleri verdim. 2010 yılında M.Ü. BESYO'dan emekli olduktan sonra Bilgi Üniversitesi'nde Kurucu Öğretim Üyesi olarak göreve başladım. Bu gelişme, kurulmakta olan yeni bir yüksek okula spor yönetimi alanında yardımcı olmamı sağladı.

SONUÇ

Türk spor yönetiminin temel sorunlarına elli yıllık bir perspektiften baktığımda, esas olarak, aşağıdaki hususları önerebilirim:

- Devletin makro spor politikası ve stratejik planı yeniden şekillendirilmelidir.
- Milli Eğitim Bakanlığı ve Spor Bakanlığı, çok kapsamlı bir çalışma içinde birlikte hareket ederek, Türk sporunu daha verimli ve etkin bir hale getirmek için işbirliği yapmalıdır. (Örneğin, okul-kulüp ilişkileri daha verimli bir hale getirilmelidir. v.b)
- Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi Başkanlığı, “spor kültürü ve rekreasyon kültürü” kavramlarını ayrı ayrı ve yoğun bir şekilde analiz ederek, güncel girişimleri eğitim kurumları müfredatı içine almalıdır. Anaokullarından başlayarak ilk, orta ve yüksek öğretim kurumlarında spor ve rekreasyon teorik ve uygulamalı dersleri tüm öğrencileri kapsayacak şekilde gerçekleştirilmelidir.
- Spor bilimleri fakültelerinin geleceği ile ilgili geniş kapsamlı bir çalışmayı gerçekleştirmeyi amaçlayan bir “Daimi Komisyon” kurulmalıdır.
- GSGM, TMOK ve sporun önemli paydaş kurumları uzun vadeli bir “spor politikası ve stratejisini” birlikte gerçekleştirmelidir. Bu strateji 2024, 2028 ve 2032 Yaz Olimpiyat Oyunları ile 2022, 2026 ve 2030 Kış Olimpiyat Oyunları hedef alınarak yapılmalıdır.
- Siyasi partilerin spor ile ilgili birimlerinin spor ve rekreasyon kültürünü özümseyen kapsamlı bir şekilde bilgilenmeleri sağlanmalıdır. Bu doğrultuda partilerin bünyelerinde “Daimi Spor Komisyonu” kurlmaları gerekmektedir.
- Yerel yönetimlerde spor ve rekreasyon birimleri yapılanması, kapsamlı bir şekilde, yeniden ele alınmalıdır.
- Özel teşebbüs kuruluşlarında rekreasyon ve spor birimleri kurulması teşvik edilmelidir.

Araştırma Makalesi

Türk Spor Yönetim Yapısının (Merkez ve Taşra) 1938'den Günümüze İncelenmesi

Examination of Turkish Sports Management (Central and Provincial) from 1938 to the Present

Eda Adatepe¹, Nuran Kandaz Gelen², Sevda Çiftçi³

¹Bayburt Üniversitesi, BESYO, ^{2,3}Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

MAKALE BİLGİSİ

Gönderi Tarihi: 30 Kasım 2020

Kabul Tarihi: 23 Aralık 2020

Online Yayın Tarihi: 31 Aralık 2020

Sorumlu Yazar: Eda Adatepe, edaadatepe@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-1254-9300>

Ö Z E T

Bu çalışmada, 1938'den günümüze Türk spor yönetiminin temel unsuru olan kamu (merkez ve taşra) spor örgütünün, amaç ve örgüt yapısı bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bunun için çalışmada literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Türk spor yönetiminin tarihini oluşturan kurumlardan, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü-BTGM (1938-1989), Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü-GSGM (1989-2011), Gençlik ve Spor Bakanlığı-GSB (2011-devam), Spor Genel Müdürlüğü-SGM (2011-2018) ve Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü-SHGM'nün (2018-devam) örgüt yapıları ile birbirinin devamı olan bu yapıların arasındaki farklılıklar ve benzerlikler ortaya konulmaya çalışılmıştır. 1938 sonrası ve onu izleyen dönemlerde (GSGM, SGM, GSB, SHGM) kamu örgütünde sporun merkezî bir anlayışla ele alındığı görülmektedir. Ülke kamu yönetiminin genelinde görülen bürokrasi ve hantallığın, spor yönetim yapısını ve hizmetin gerçekleştirilmesini olumsuz etkilediği söylenebilir. Son yıllarda siyasi ve ekonomik olarak dünyanın hızlı bir değişime uğraması, bilim ve teknolojiye gelişmelerle birlikte ihtiyaç ve beklentilerin farklılaşması ile insana ve yaşam standartlarına verilen önem de bir o kadar artmıştır. Bu nedenle ülkemiz açısından da geleceği de öngörebilen bir spor yönetimi anlayışının oluşturulması önem kazanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Türk Spor Yönetimi, Teşkilat Yapısı, Kamu Spor Örgütü

ABSTRACT

In this research, examining the structure of the public (central and provincial) sports organization, which has been the main element of Turkish sports management since 1938. For this purpose, a literature review method was used in this study. The organizational structures of General Directorate of Physical Education-BTGM (1938-1989), General Directorate of Youth and Sports- GSGM (1989-2011), Ministry of Youth and Sports- GSB (2011-on-going), General Directorate of Sports- SGM (2011-2018) and General Directorate of Sports Services-SHGM (2018-ongoing), which are among the institutions that make up the history of Turkish sports management, and also the differences along with the similarities among these sequential organizations were aimed to reveal. It was seen that sport was handled with a centralist approach in public organizations after 1938 and the following periods (GSGM, SGM, GSB, SHGM). It can be said that bureaucracy and slowness negatively affected sports management structure and executing service. With the political and economic rapid changes in world and the developments in science and technology, needs and expectations have differentiated and importance given to people and living standards have increased. For this reason, it is important for our country to create a sports management approach that can predict the future.

Keywords: Turkish Sports Management, Organizational Structure, Public Sports Organization

GİRİŞ

Yönetim, ortak bir amaç için bir araya gelmiş insanların faaliyetleriyle ilgili gerçekleştirdikleri çabalar bütünüdür (Dinçer ve Fidan, 1996, s.21). Rue ve Byars (1983, s.9) tarafından yönetim, çalışanları yönlendiren ve onlara rehberlik eden, organizasyonun amaçlarına ve hedeflerine ulaşmak için oluşturulan bir süreç olarak tanımlanmıştır. Bir başka tanımda yönetim, amaçların etkili ve verimli bir biçimde gerçekleştirilmesi amacıyla bir insan grubunda iş birliği ve koordinasyon sağlamaya yönelik faaliyetleri ifade etmektedir (Ulubaş ve Arıkanlı, 2004, s.77).

Gözübüyük (2012) yönetimi, en genel anlamda belirlenen amacın gerçekleştirilmesi için bireylerin iş birliği yapmaları olarak belirtmiştir. Yönetimin bir fonksiyonu olan örgütlenme, bir kurum ya da kuruluşun amaçlarına ulaşabilmesi için yer, araç, gereç ve istihdam edilecek bireylerin sağlanması, bunların belirli bir sistem ile bir araya getirilmesi ve yetki dağılımının yapılması olarak tanımlanmıştır (Aydın, 2001, s.41). Örgütlenmenin yanında, yönetim örgütün işleyişi için gereken her türlü yönetsel faaliyetleri, kaynakların bir araya getirilmesini ve kullanımını, eşgüdüm sağlanmasını, kullanılacak yöntemleri ve denetimi de kapsar. Bu anlamda hem kamu kesimi hem de özel kesim için geçerli bir ifadedir (Gözübüyük, 2012, s.3).

Bilindiği gibi spor yönetimi, kamu yönetiminin özel bir alanı olarak alanyazında yer almaktadır (Taşkın, 2004, s.27). Bu yönden kamu yönetiminde kullanılan kavram ve yöntemler bu alanda da geçerliliğini korur. Spor yönetimi için, kamu yönetimindeki ilke, yönetim ve kurallarının spor alanına uygulanması denilebilir. Spor yönetimine ait birçok tanım yapılmakta ve genel yönetim tanımları üzerine spor olguları ekleme ile birçok tanımlama alan yazında yer almaktadır. Spor yönetimi, birincil ürünü veya hizmeti spor veya fiziksel aktivite ile ilgili olan bir organizasyon veya departman bağlamında planlama, organize etme, yönetme, kontrol etme, bütçeleme, liderlik etme ve değerlendirme ile ilgili her türlü beceri kombinasyonunu içerir (Kelley, Beitel, DeSensi ve Blanton, 2003, s.93). Ekmekçi (2013, s.7)'ye göre, en sade ve kısa tanıma göre spor yönetimi; "spor

organizasyonu ve bu organizasyonunun amaçları ve hedefleri doğrultusunda insan ve madde kaynaklarını sevk ve idare etme bilimi ve sanatıdır”.

Sporun fiziksel, zihinsel, duygusal ve ruhsal etkileri spor örgütü ve bu örgütün yapısını ve yönetimini farklı hale getirmektedir. Bu sebeple spor kurum ve kuruluşlarının dinamik bir yapıda olması beklenir. Özellikle spor ortamı oluşumunda yer alan yönetici, sporcu, eğitmen, tesis, araç-gereç ve sportif yarışma programları gibi öğeler, amaçlara uygun bir şekilde düzenlenmelidir (Mirzeoğlu, 2003).

Örgüt, ortak çaba harcayarak bir işi başarmak için bir araya gelen ve her birinin faaliyet bütünü içinde belirli görev, sorumluluk ve ilkeleri bulunan birey ve gruplar arasındaki ilişkileri temsil eden yapıdır (Budak ve Budak, 2002, s.30). Allen (1958, s.4) örgütü, hedeflere ulaşmada insanların birlikte en etkin şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla yapılacak işi belirleme ve gruplama, sorumluluk ve yetkiyi tanımlama ve devretme ve ilişkiler kurma olarak tanımlamıştır. Örgüt yapısı ise, örgütsel planın ilk aracıdır ve bir organizasyon içinde var olan temel ilişkileri ifade eder. Komuta zinciri, sorumluluk ve yetki hiyerarşisi, organizasyon yoluyla kurulur (Genç, 2004, s.103).

Spor yönetimi açısından, ülkelerdeki beden eğitimi ve sporun yapısal örgütlenmeleri, yönetim yaklaşımları ve katılma şekilleri önem arz etmektedir (Gök ve Sunay, 2010). Spor dünyasını dönüştüren değişiklikler, sadece spor örgütlerinin yapısını değil, aynı zamanda faaliyet gösterdikleri ortamı ve etkinliklerini değerlendirmek için geleneksel olarak kullanılan yöntemleri de etkilediği anlamına gelmektedir (Gomez, Opazo ve Marti, 2008, s.1).

Türkiye’de spor yönetiminin kamu hizmeti olarak kabul edildiği ve merkezileştiği dönemden başlayarak, günümüze kadar geçirdiği süreç için literatür taraması yapılmıştır.

1. 1938 Sonrası Kamu Spor Örgütleri Amaç ve Yapıları

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) ilk biçimsel spor yönetimini uygulaması döneminden sonra ve Türk Spor Kurumu (TSK) spor yönetimi örgütlenme yapısındaki parti-devlet ilişkisi varlığındaki çalışmalardan sonra, sporun da eğitim ve sağlık gibi tamamen devlet tarafından yönetilmesi kararı alınmıştır. Doğrudan hükümete bağlı olan bu örgütlenme yapısıyla kronolojik olarak;

- Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (1938-1986)
- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (1986-2011)
- Gençlik ve Spor Bakanlığı (2011- devam) biçimlerinde değişerek günümüze kadar gelmiştir.

Ayrıca, 57 ve 59. Hükümetler tarafından spor yönetimi örgüt yapısında değişiklik öneren yasa tasarıları teklif edilmiş, ancak yasalaşmamıştır.

- 2001 yılında 57. Hükümet tarafından Spor Yüksek Konseyi ile Spor Genel Müdürlüğü kurulması için yasa tasarısı hazırlanmış olup, en önemli yenilik olarak Spor Yüksek Konseyi kurulması önerisi olmuştur. Spor Yüksek Konseyi'nin, Spor Genel Müdürlüğü'nün üstünde, gençlik ve sporla ilgili politikaları belirleyen bir konum alması önerilmiştir. GSGM' nin merkez ve taşra teşkilatına ilişkin ise herhangi bir düzenlemeden bahsedilmemiştir. Bu süreçte sadece insan kaynağı ile ilgili olarak, merkez teşkilatına 140 spor müşaviri ve sportif eğitim uzmanı, taşra teşkilatına ise 900 sportif eğitim uzmanı kadrosu verilmiştir (TBMM,2001).
- 2007 yılında ise, 59. Hükümet tarafından bir reform olarak Türk Spor Kurumu Yasa Tasarısı önerilmiş. Bu yasa tasarısının getirdiği yenilik ise, GSGM'nin yerine sporla ilgili ilke, hedef ve politikaları belirleyecek Türk Spor Kurumu kurulması teklifidir. Tasarıda dikkate değer bir ayrıntı, taşradaki spor faaliyetleri il ve ilçe yerel yönetimlerine bırakılmaktadır. GSGM'nin merkez teşkilatı Türk Spor Kurumu'na, taşra teşkilatı personeli ise yerel yönetimlere devredilmek suretiyle yeni bir yapılanma oluşturulması planlanmıştır (TSK Kanun Teklifi, 2007, s.6).

1.1. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM)

Sporun da eğitim ve sağlık gibi sosyal bir devletin işi olarak ele alınması, hatta kamu hizmetleri arasına alınıp, ona devlet mekanizması içinde yer verilmesi fikri BTGM'nin kuruluşuna zemin hazırlamıştır (Fişek, 1998, s.387). Doğrudan hükümete bağlı bir spor teşkilatı kurmak amacıyla 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu (29 Haziran 1938) çıkarılarak Türkiye'de spor alanında kamu otoritesi altında tüzel kişiliği haiz, katma bütçeli, merkezi Ankara'da yer alan teşkilat kurulmuştur. Devlet o yıllarda tüm hizmetleri tek elden yürütmek istiyordu. Bu bağlamda, devletin köklü reformları gerçekleştirirken merkeziyetçi bir yönetim anlayışı benimsemesi doğal ve çeşitli organizasyonların ilk kuruluş yıllarında merkezden idare edilmesinin de normal olduğu belirtilmektedir (Tayga, 1990, s.261, aktaran Taşkın, 2004, s.47).

BTGM'nin merkez teşkilatı genel müdürlük, genel müdürlük kurulları, federasyonlar ve idari birimlerden, BTGM'nin taşra teşkilatında ise bölge başkanı (vali), bölge müdürlüğü, ilçe başkanı (kaymakam), bucak beden terbiyesi başkanı (bucak müdürü) ve köy beden terbiyesi başkanlığı (muhtar) birimlerinden meydana gelmiştir.

Ayrıca BTGM bünyesinde, Gençlik Sorunları Genel Müdürlüğü, Okul içi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü, İzcilik ve Boş Zamanları Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Eğitim Genel Müdürlüğü gibi müdürlükler de yer almaktaydı.

Bu merkezden idare anlayışı ile Başbakanlığa bağlı olarak devlet yönetiminde yer bulan kamu spor teşkilatı 1942 yılında 4235 sayılı kanunla Millî Eğitim Bakanlığı'na, 1960 yılında 7474 sayılı kanunla tekrar başbakanlığa ve 1970 tarihinde ise Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlanmıştır. 13 Aralık 1983 tarih ve 179 sayılı kanun hükmünde kararname ile Millî Eğitim ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın birleşmesi ile Genel Müdürlük bu defa Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı bir kuruluş olarak sevk ve idare işlemlerini gerçekleştirmeye başlamıştır.

1.2. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

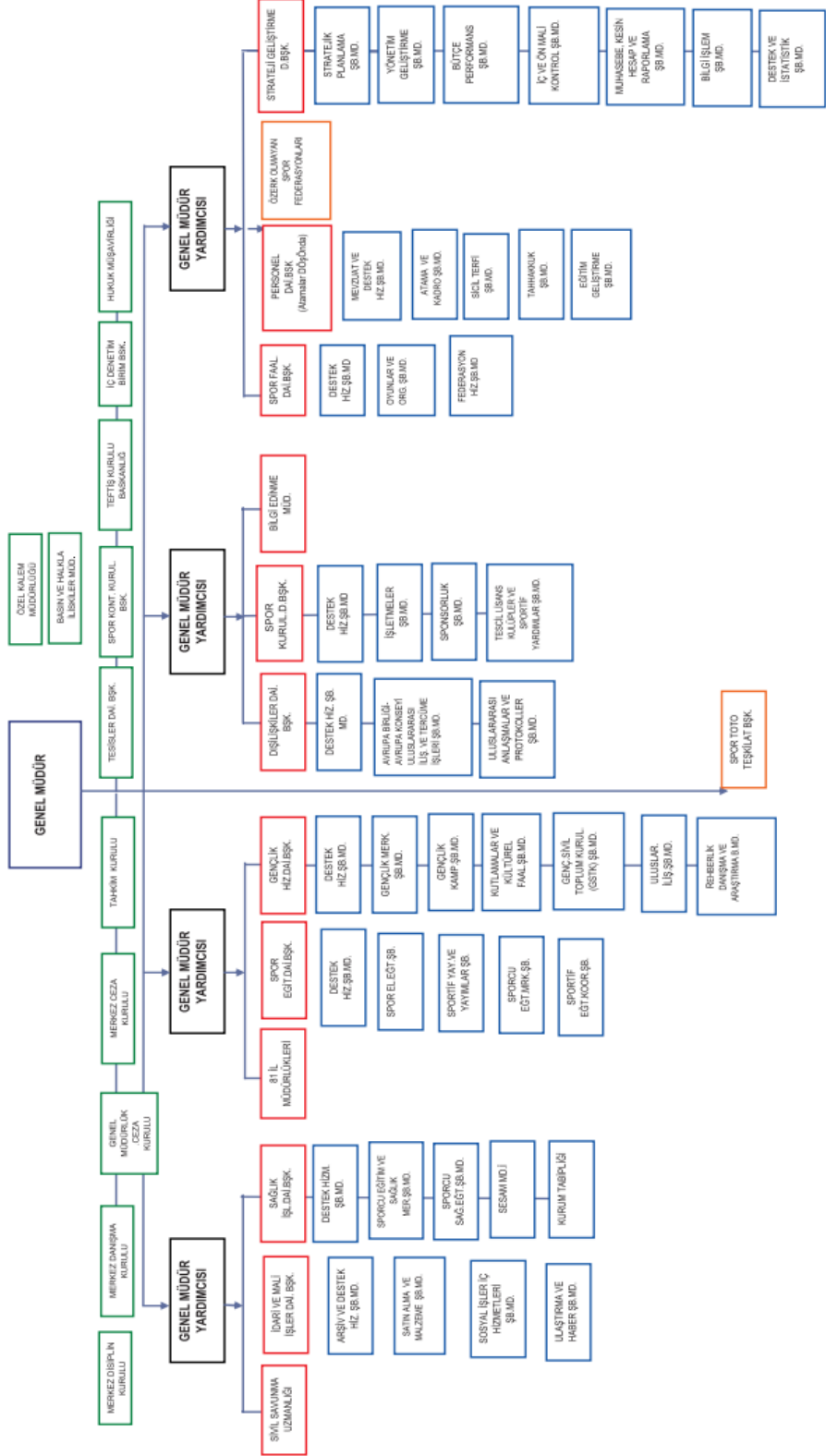
3289 sayılı yasanın bazı maddeleri, Bakanlar Kurulunca 2 Mart 1989 tarih ve 20096 sayılı resmî gazetede yayınlanan 24.1.1989 tarih ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değiştirilerek yürürlüğe girmiştir. Bu değişiklik ile birlikte Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün adı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir.

İl ve İlçe müdürlükleri de “İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü”, “İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğü” adını almıştır ve Genel Müdürlük merkez birimleri arasına Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı eklenmiştir. Genel Müdürlüğün sürekli kurulları oluşturulmuş ve devamında Gençlik ve Spor Şuraları oluşturulmuştur (Özelçi, 2007).

2008 yılında yapılan Spor Şurası'nda Genel Müdürlüğün “Bakanlığa” dönüştürülmesi önerge ile istenmiştir (GSGM, 2009, s.97).

Şekil 1'de Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü kamu spor yönetimi yapılanmasına ait teşkilat yapısı yer almaktadır.

GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLAT ŞEMASI

Şekil 1. GSGM teşkilat yapısı

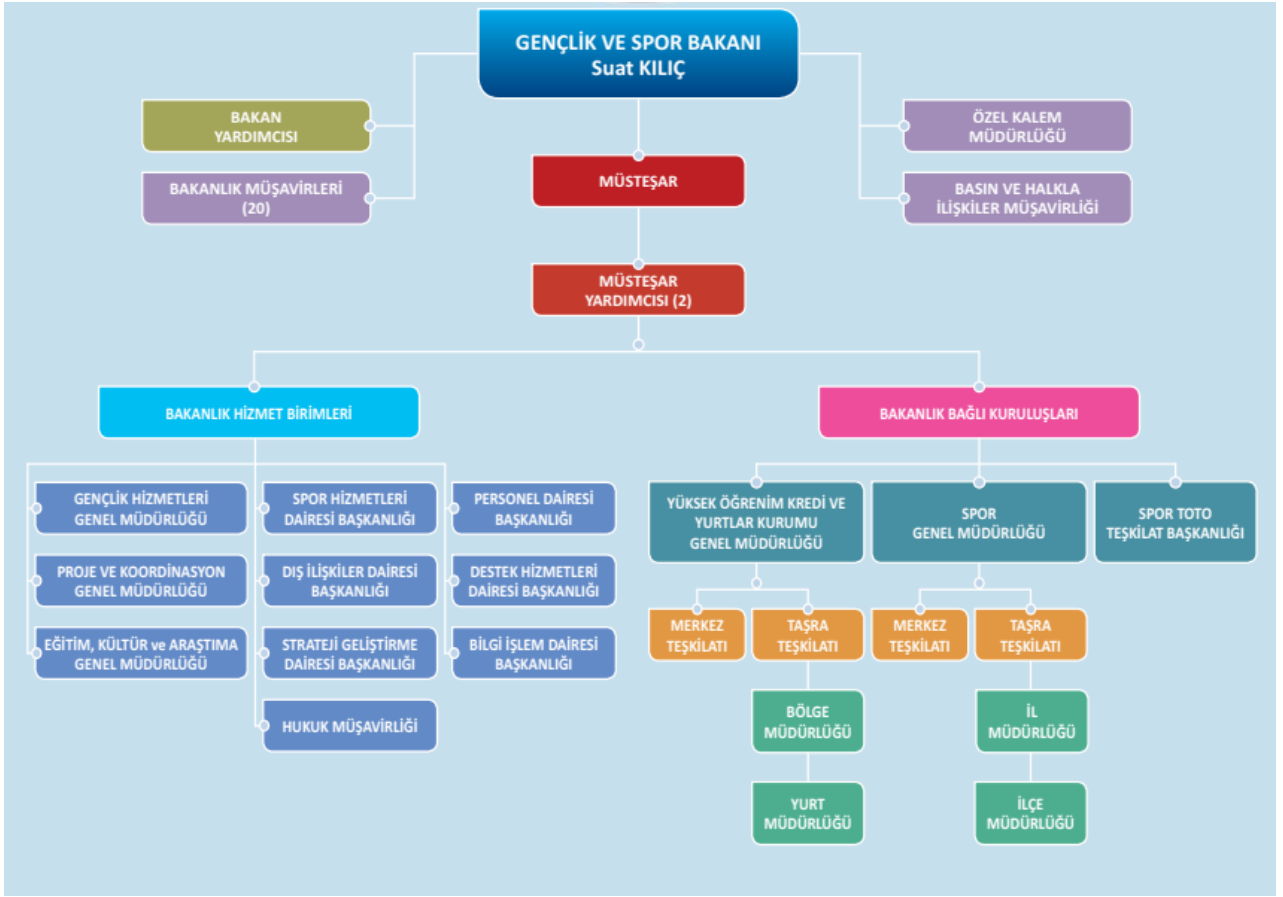
<https://shgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGM/StratejiB%C3%BCt%C3%A7e/stratejikplanlama.pdf>, s.10

1.3. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Spor Genel Müdürlüğü

Gençliğe yönelik hizmetlerin daha fazla öne çıkarılarak etkin ve yaygın bir şekilde yürütülmesi amacıyla 08/06/2011 tarihli ve 27958 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 03/06/2011 tarihli ve 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuştur (GSB,2013-2017 Stratejik Planı, s.18).

Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilat yapısında değişikliğe gidilen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün 3289 sayılı kanunda yer alan "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" ibaresi "Spor Genel Müdürlüğü" olarak değiştirilmiştir (SGM,2019).

Bakanlıkta Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü ile Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü oluşturularak gençlik konusu çok yönlü olarak ele alınmaya çalışılmıştır.

Şekil 2. Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilat yapısı (GSB, 2013-2017 stratejik planı, s.75)

Erişim adresi: <http://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/strateji/gsb-2013-2017-stratejik-planı.pdf>

Bakanlığın kurulmasıyla Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Genel Müdürlüğü adını alarak sadece spor yönetiminden sorumlu bir kurum olarak hizmet vermeye başlamıştır. Spor Genel Müdürlüğü (2011), Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Bakanlığa bağlı kuruluşlar hâline getirilmiş ve taşrada Spor Genel Müdürlüğüne bağlı Gençlik Hizmetleri ve Spor İl ve İlçe Müdürlükleri kurularak hizmet vermektedir. Şekil 2’de yeni kurulan merkezi teşkilat yapısı yer almaktadır.

Yeni kamu spor yönetimi anlayışı çerçevesinde Bakan Yardımcılığının yer aldığı şemada, bakanlık müşavirlerinin yapıya eklendiği görülmektedir. Merkez teşkilatın Ana Hizmet

Birimleri ve Bağlı Kuruluşlar biçiminde iki temel boyuta ayrıldığı yeni yapıda SGM bağlı kuruluş olarak belirlenmiştir. Buna karşın Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü ise ana hizmet birimleri arasında yer almıştır.

Spor Genel Müdürlüğü, merkez ve taşra teşkilatından oluşmaktadır. Genel Müdürlük merkez teşkilat, ana hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı birimlerden meydana gelmektedir. Genel Müdürlük ana hizmet birimleri;

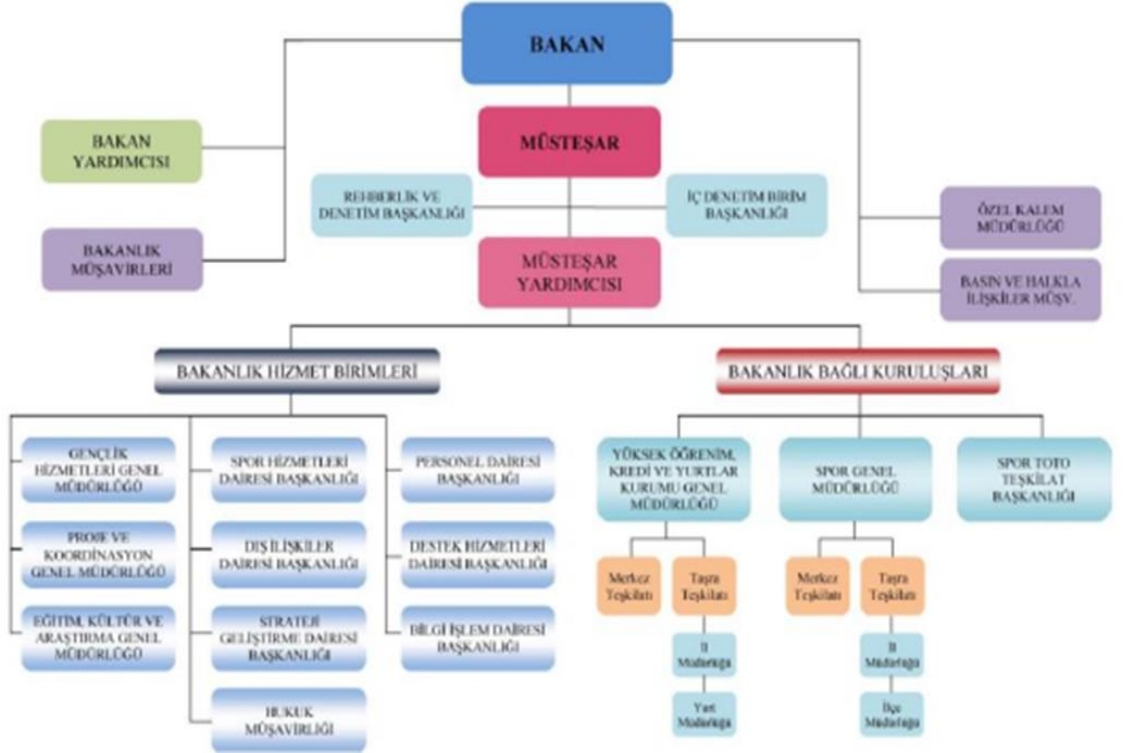
- Spor Federasyon Başkanlıkları,
- Tesisler Dairesi Başkanlığı,
- Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı,
- Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı,
- Uluslararası Organizasyonlar Dairesi Başkanlığı,
- Spor Kuruluşları Dairesi Başkanlığı,
- Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı,
- Danışma ve Denetim Birimleri,
- Teftiş Kurulu Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği,
- Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı,
- Spor Kontrolörleri Kurul Başkanlığı,
- Yardımcı Birimler; Personel ve Eğitim Dairesi Başkanlığı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı,

Genel Müdürlük Taşra Teşkilatı; illerde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, ilçelerde ise Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürlükleridir. Spor Genel Müdürlüğünde sürekli kurullar; Merkez Danışma Kurulu, Merkez Ceza Kurulu, Genel Müdürlük Ceza Kurulu, İl Ceza Kurulu'ndan oluşmaktadır (SGM, 2015). Şekil 3'te SGM teşkilat yapısı yer almaktadır.

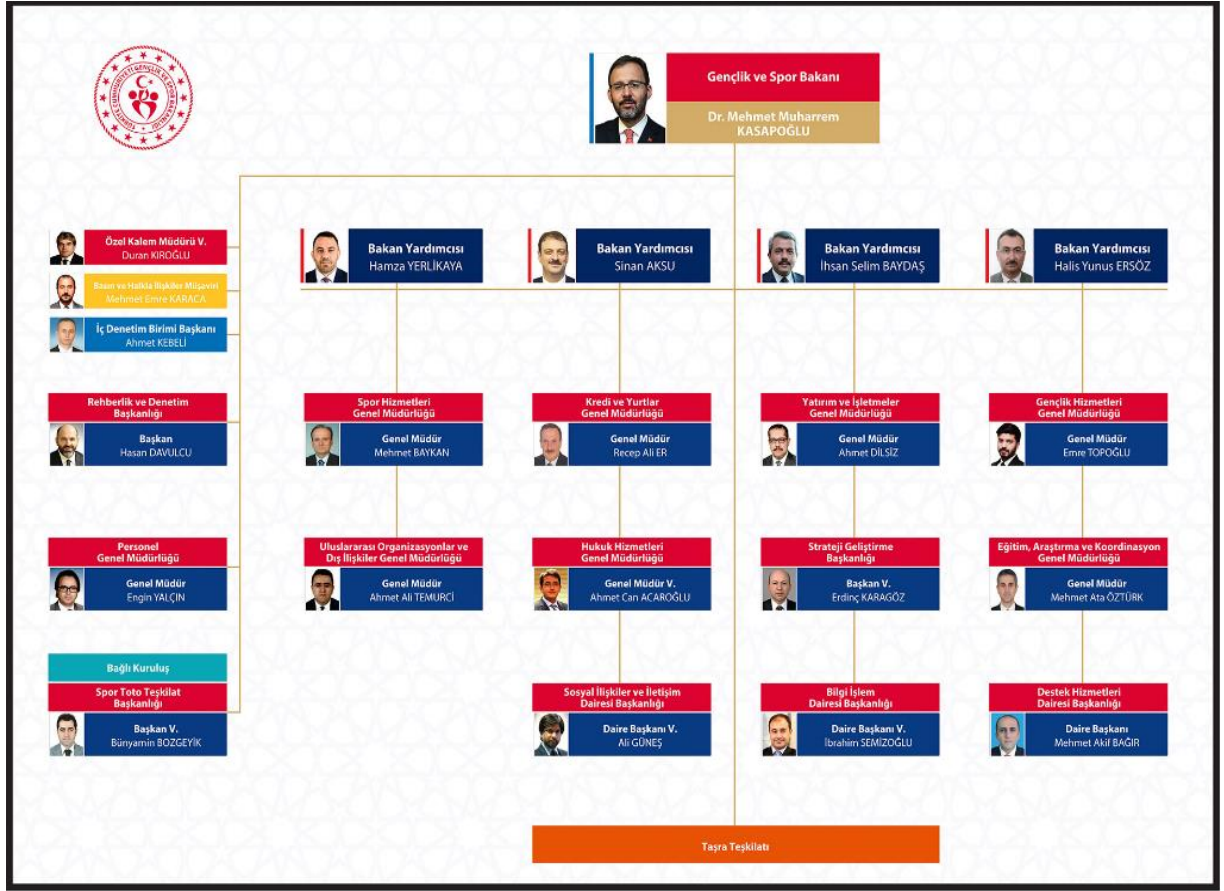
Şekil 3. Spor Genel Müdürlüğü teşkilat yapısı (2015-2019 stratejik planı)

GSB (2018), 2018-2022 Stratejik Planı'na bakıldığında (Şekil 4), Şekil 2'deki teşkilat yapısı görülmektedir. Bir önceki teşkilat yapısına ilaveten Müsteşar'a bağlı iki birim eklenmiştir. Bu birimler "Rehberlik ve Denetim Başkanlığı" ve "İç Denetim Başkanlığı" olarak yer almaktadır.

Şekil 4. Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilat yapısı (2018 Temmuz ayı öncesi)

Daha sonra, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Spor Genel Müdürlüğü, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü ise Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü adını alarak Bakanlık Merkez Teşkilatına dâhil edilmiş ve yeni hizmet birimleri oluşturulmuştur. Ayrıca Bakanlık Hizmet Birimleri arasında yer alan Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Bağlı Kuruluş olan Spor Genel Müdürlüğü taşrada birleştirilerek tek taşra teşkilatı Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri ile İlçe Müdürlükleri olarak yer almıştır.

Şekil 5. Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilat yapısı (2020 mevcut yapısı)

2018'den günümüze kadar gelen teşkilat yapısında spor açısından en belirgin değişiklik; Ana Hizmet Birimleri ile Bağlı Kuruluşlar konusunda olmuştur. Spor Genel Müdürlüğü, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak hizmet birimleri arasına alınırken, Bağlı Kuruluşlar arasından sadece Spor Toto Teşkilat Başkanlığı bu statüde kalmıştır. Aynı şekilde, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü de hizmet birimleri arasına çekilmiştir. Bu arada hizmet birimlerinin sayısı artırılarak 8 Genel Müdürlüğe çıkarılmıştır. Bir diğer önemli değişiklik; 4 Bakan Yardımcılığı getirilerek Müsteşarlık statüsünün kaldırılmasıdır.

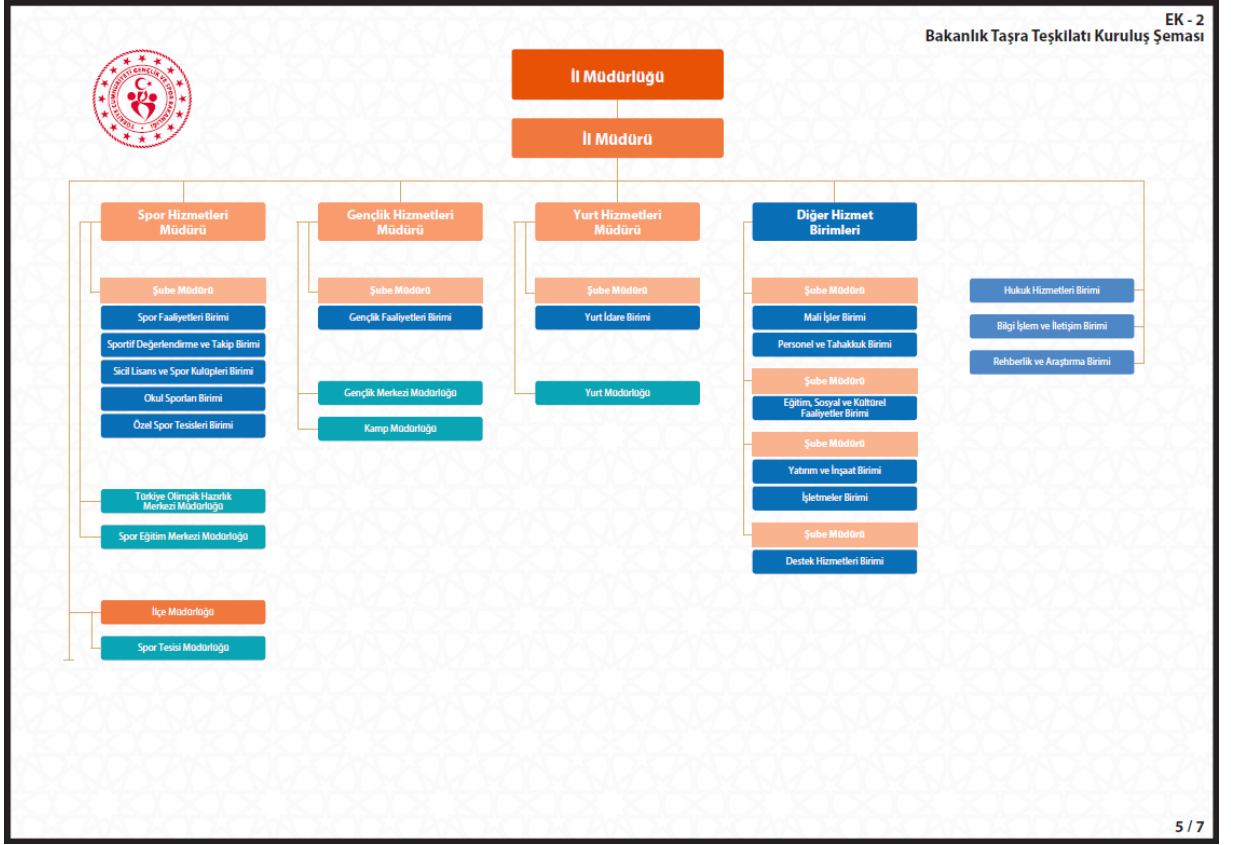
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Bakanlığın taşra teşkilatı ile ilgili maddelerinde aşağıdaki bilgiler yer almaktadır (1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 202.madde, 2018):

- (1) Bakanlık taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.
- (2) Taşra teşkilatı Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ile Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüklerinden oluşur. Görevin durumuna veya ihtiyaca göre, Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı olarak Gençlik Merkezi, Yurt, Kamp, Sporcu Eğitim Merkezi Müdürlükleri gibi ayrı il ve ilçe birimleri de kurulabilir.

Şekil 6'da Taşra Teşkilatı (Mevcut Durumu 2020) yer almaktadır. Şekilde görüldüğü gibi, ilde İl Müdürü yer almakta ve il müdürlüğüne bağlı Yurt Hizmetleri Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri Müdürlüğü, Spor Hizmetleri Müdürlüğü, destek hizmet birimleri ve ilçe müdürlükleri görev yapmaktadır.

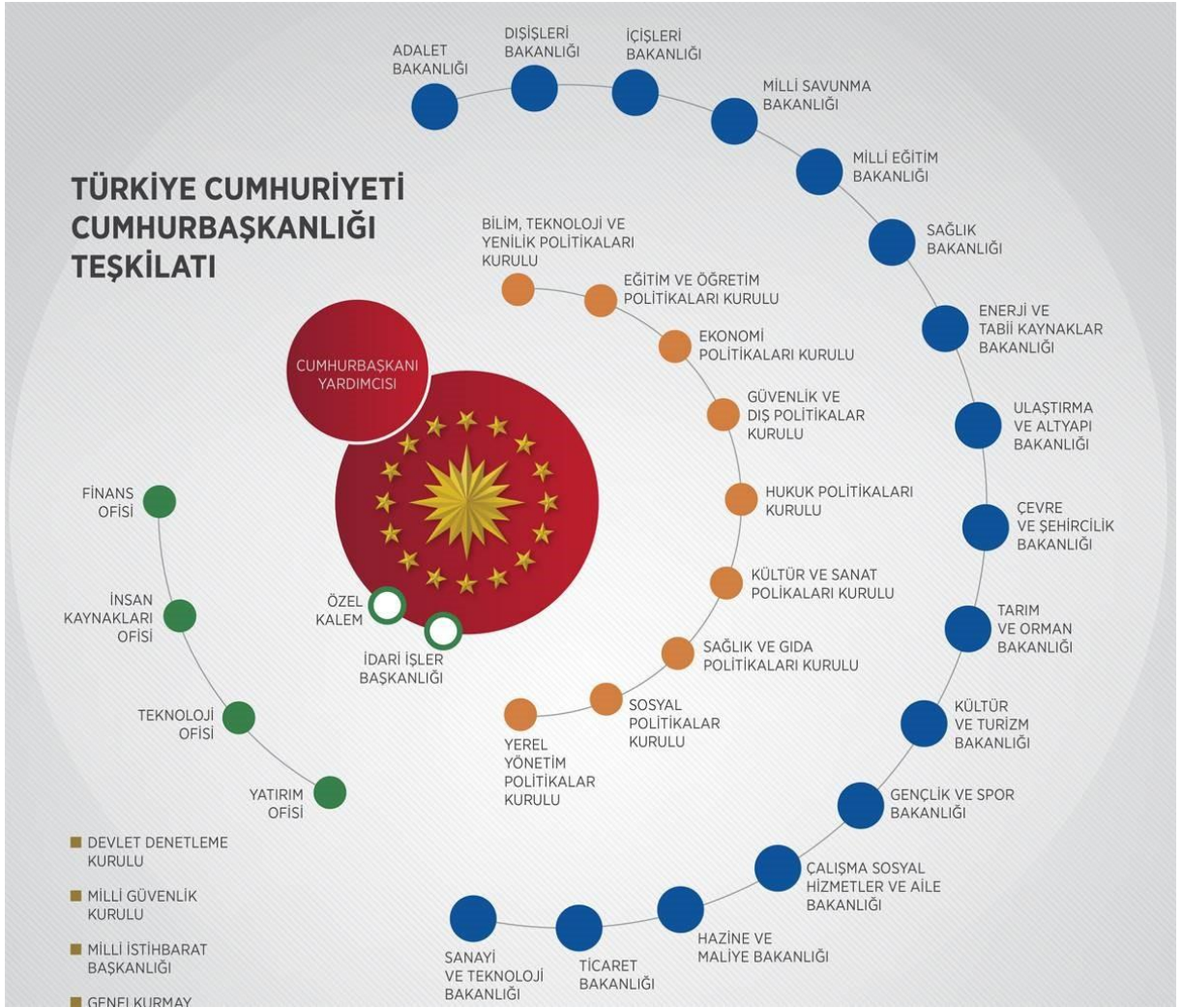
Ayrıca, bu yeni sistemin taşrada yapılması için 9 Ocak, 2019 tarihli 27 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 46'ncı maddesi ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 202'nci maddesine eklenen üçüncü fıkrada; "*Taşra teşkilatında; Gençlik, spor ve yurt hizmetlerini il düzeyinde koordine etmek ve yürütmek üzere il müdürlüklerine bağlı olarak Yurt Hizmetleri Müdürlüğü, Gençlik Hizmetleri Müdürlüğü ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü kurulabilir. Yurt Hizmetleri Müdürü, Gençlik Hizmetleri Müdürü ve Spor Hizmetleri Müdürü, mali ve sosyal hak ve yardımları ile diğer özlük hakları bakımından 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 30'uncu maddesi uyarınca Defterdar Yardımcısına denktir.*" hükmü yer almıştır (T.C. Resmi Gazete,2019).

Bu çerçevede 81 ilde toplamda 3 adet olmak üzere *Gençlik Hizmetleri Müdürü, Spor Hizmetleri Müdürü ve Yurt Hizmetleri Müdürleri* kadroları ihdas edilmiştir. Böylece merkez teşkilatta yer alan 3 ayrı genel müdürlük, taşra teşkilatında aynı çatı altında birleştirilmiş; Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü adeta çatı örgüt haline getirilmiştir.

Şekil 6. Bakanlık taşra teşkilatı (2020 mevcut yapısı)

https://pgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/PGM/012014/4.%20Ta%C5%9Fra_Y%C3%B6nerge_ve_Ekleri.pdf

Şekil 7. Cumhurbaşkanlığı teşkilat şeması (2020 mevcut yapısı)

<https://www.sde.org.tr/siyaset/cumhurbaşkanligi-hukümet-sisteminde-teskilat-semasi-nasil-olacak-haberi-5647>

Şekil 7’de 2018 Temmuz ayında açıklanan yeni Cumhurbaşkanlığı Teşkilat Şeması yer almaktadır. Burada, yeni kabine, ofisler, kurullar ve bağlı kuruluşlar tanımlanmıştır. Görüldüğü üzere, bakanlıkların yanı sıra politika önerileri geliştirilerek icrai faaliyetleri izleyip raporlayacak (yerel yönetim politikaları, hukuk politikaları, sosyal politikalar vb. gibi) kurullar bulunmaktadır. Fakat gençlik ve spor politikalarının oluşturulması/hazırlanması için bir kurulun var olmadığı dikkat çekmektedir.

2. Kalkınma Planları ve Spor Şuralarında Kamu Spor Örgütleri İfadeleri

Bu bölümde kalkınma planlarında ve spor şuralarında yer alan, Türkiye Kamu Spor Örgütüne dair bulgulara yer verilmiştir.

2.1. Kalkınma Planlarında Kamu Spor Örgütleri

Kalkınma Planı, Cumhurbaşkanlığı'na bağlı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından hazırlanıp Bakanlar Kurulunca kabul edildikten sonra onaylanmak üzere TBMM Başkanlığına sunulan, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesine müteakip Genel Kurulda karar bağlanan, ülkenin ekonomik ve toplumsal potansiyelini bütünüyle ya da belirli alanlarda geliştirmeyi amaçlayan ve 5 yıllık bir süreyi kapsayan plandır (Kalkınma planlarının yürürlüğe konması ve bütünlüğünün korunması hakkında kanun,1984). Kalkınma planlarında kamu spor örgütüyle ilgili 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 ve 11. Kalkınma planlarında yer verilmiştir.

2. Kalkınma Planında; Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün yeniden düzenleneceği ve böylece spor faaliyetlerinin düzenlenmesi, programların yürütülmesi, tesislerin gereken ilgiyi görmesi için yeterli bir teşkilatlanmaya ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Türk sporunun gelişiminden sorumlu olacak kuruluş ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında sıkı bir iş birliği kurulacağı, bu iş birliği sonucunda spor öğretmenlerinin sayı ve nitelikçe yeterli olarak yetiştirilmesi ifadeleri geçmektedir (SBB,2018).

3. Kalkınma Planında; Gençlik ve Spor Bakanlığınca Spor konusunda yetenekli elemanların yetiştirilmesi amacıyla yeterli sayıda beden eğitimi öğretmeni, öğretim görevlisi, antrenör, monitör, spor yöneticisi ve sporcu sağlığı uzmanı yetiştirilmesine öncelik verileceği yer almaktadır. Yerleşim yerleri ölçeklerine uygun olarak tesisleşmenin yapılması ve spor araç gereçlerinde bakanlık ve Türk Standartları Enstitüsünce yurtiçinde uluslararası standartlara uygun şekilde yapım imkânlarının sağlanması yer almıştır (SBB,2018).

4. Kalkınma Planında; ekonomik ve toplumsal kalkınmanın ana bileşeni olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek üzere, sporun bir seyir ve gösteri aracı olmaktan ziyade

okullardan başlayarak örgütlü ve bilimsel bir biçimde kitlelere yayılması temel ilkesi benimsenmiştir. Bütün spor dallarında ve her yaş seviyesinde sağlıklı ve başarılı sporcu yetiştirmek amacıyla, bölgelerin özellikleri göz önünde bulundurularak, temel spor dallarında spor eğitimi plan ve programları yapılacak ve ulusal düzeyde yürütülecek sistemin oluşturulması belirtilmiş olup ayrıca, toplu işyerlerinde ve yerleşim merkezlerinde spor merkezlerinin kurulmasına ve her yaşta spor olanaklarının geliştirilmesine önem verileceği planlanmıştır. Okul içi beden eğitimi ve spor faaliyetlerine gereken önemin verilmesi, spor tesislerinden çok amaçlılık ilkesi ile okul içi ve okul dışı gençlerin yararlanması ayrıca kamu inisiyatifinde olan tesislerin kulüplere kiralanması, toplu yaşam ve iş yerlerinde spor merkezlerinin açılması konuları ele alınmıştır (SBB,2018).

5. Kalkınma Planında; sporun semtlere ve köylere yayılabilmesi için basit, ekonomik tesisler, özel idare ve belediyelerin iş birliği ve katkıları olması gerektiği, şehir imar planlarının hazırlanışında spor alanlarına ve yeşil sahalara ağırlık verileceği ve buna göre bir oluşum için zemin hazırlanması ifadeleri yer almaktadır (SBB,2018).

6. Kalkınma Planında; sporla ilgili mevzuat yeniden düzenlenmesi, profesyonelliğe müsait olan dallarda, profesyonelliğin teşvik edilmesi, merkezi idareler, belediyeler ve köy idareleri boş zamanların değerlendirilmesinde yönlendirici olması ifadelerine yer verilmiştir. Sporda bilim ve teknoloji alanındaki yeniliklerin takibi ve uygulanmasına öncelik verilmesi de ele alınan konular içinde yer almıştır (SBB,2018).

7. Kalkınma Planında; teşkilatlanmaya dair net ifadeler yer almasa da, bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesinin temel unsurlarından biri olan sporun geniş kitlelerce yapılması teşvik edilmesi için planların yapılması yer almaktadır. Tesislerin rasyonel kullanımı sağlanması, devletin ağırlığının azaltılırken özel kesimin katkısının artırılması ve sporun geniş kitlelerce yapılmasının teşvik edilmesi konuşulmuştur (SBB,2018).

8. Kalkınma Planında; toplumumuzun tüm kesimlerine düzenli spor yapma alışkanlığı kazandırmanın yaygınlaştırılması, sporun ve spor altyapısının bütün dallar

itibarıyla ülke genelinde dengeli dağılımı, sporcu ve spor elemanlarının eğitim ve istihdam sorunlarının giderilmesi, tesis sayılarının artırılması ve rasyonel kullanılması ifadeleri yer alırken, spor elemanlarının hizmet içi eğitimlerinden de bahsedilmiştir. Olimpiyat oyunları için altyapı çalışmalarına devam edilmesi ve okulların spor altyapı imkanlarının geliştirilmesi konuları ele alınmıştır (SBB,2018).

Spor turizmi faaliyetlerin artırılması ve yaygınlaştırılması için gerekli altyapı ve tanıtım faaliyetlerine önem verilmesi, bu alanda istihdam edilecek spor elamanlarının yetiştirilmesi konusunda programlar uygulanması konuları ele alınmıştır.

10. Kalkınma planında; spor alanında tesisleşme, lisanslı sporcu, antrenör ve kulüp sayılarında artış sağlanması, spor federasyonlarının statüsünün güçlendirilmesi ve hizmet sunumunda etkinliği artırmak amacıyla merkez ve bağlı teşkilatların yeniden yapılandırılması konu edinilmiştir (SBB,2018).

11. Kalkınma Planında; Gençlik merkezlerinde psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanlarında uzman istihdamını yaygınlaştırılması, sporcu sağlığı merkezleri, hizmet kalitesi ve çeşitliliğinin artırılması, spor hekimi ihtiyacının giderilmesine yönelik tedbirler alınması, engelliler ve ihtiyaca göre yeni merkezlerin kurulması konuları belirtilmiştir. (SBB,2019).

2.2. Spor Şuralarında Kamu Spor Örgütleri

Spor Şuraları, 1986 tarihli GSGM Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3289 Sayılı Kanun'un 8. Maddesine göre dört yılda bir düzenlenmesi gereken sürekli kurullar olarak tanımlanmaktadır.

2011 yılında GSGM'nin, Spor Genel Müdürlüğü'ne dönüşmesi sonucu şura düzenleme görevi Gençlik ve Spor Bakanlığı'na geçmiştir.2011 yılında çıkarılan Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın teşkilat ve görevleri hakkındaki 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (638 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 2011) ile dört yılda bir gençlik ve spor şuralarının ayrı ayrı düzenleme hükmüne yer vermiştir. Spor şuralarının ilki 1949 yılında, sonuncusu 2008 yılında olmak üzere, günümüze kadar altı spor şurası düzenlenmiştir.

Teşkilatlanma konusu hakkında tüm spor şuralarında görüş bildirilmiştir.

1. Şurada (1949); örgütlenme ve uygulama ile ilgili küçük değişikliklerden, mükellefiyetin yaygınlaştırılması, izciliğin okul dışında örgütlenmesi, köy spor komitelerinin kurulması konuları ele alınmıştır (Karaküçük, 1999).

2. Şurada (1961); mevcut teşkilatın yerine Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü adını taşıyan, Bakanlık'a bağlı bir teşkilat kurulması, bölge müdürlüklerinin Genel Müdürlüğe bağlanması ve bölge teşkilinde idari taksimata bağlı kalmak esasının kaldırılması, sporun gelişmesi ve yayılmasını sağlamak amacıyla köylerde ve bucaklarda spor yuvaları kurulması konuları belirtilmiştir (Milliyet, 24 Şubat 1961, s.6).

3. Şurada (1980); teşkilatlanmaya dair Türk Spor Komisyonu'nun oluşturulması, uzun vadeli kalıcı bir politikanın belirlenmesi ve sporda teknik eleman sorununa yönelik çözümler dikkat çekmektedir (Milliyet, 2 Nisan 1980, s.11).

4.Şurada (1990); spor kulüpleri, federasyon yapıları ve Spor Toto gelirleri konularına ağırlıklı olarak değinilmiştir. Örgütlenme konusunda, illerin teşkilatlanmasının bir statüye kavuşturulması gündeme gelmiştir (GSGM, 1990).

5.Şurada (1999); ülkemizde sporun merkezde bir üst kurul şeklinde, illerde mahalli idareler şemsiyesi altında yapılanması, sporda özerklik, teşkilatın yeniden yapılanması, sporun finansmanı ve sponsorluk uygulamaları, spor kulüpleri kanun tasarısı, eğitim ve öğretim kurumlarında spor ve bu kurumlarla teşkilatın ilişkileri konuları görüşülmüştür (GSGM, 1999).

6. Şurada (2008); gençlik konusunda ilgili kamu kurumlarını ve gönüllü gençlik kurullarını temsil edecek merkezde "Gençlik Üst Kurulu", illerde de "Gençlik İl Kurulu" oluşturulması, gençlik kuruluşları arasında dernek / kulüp ayrımı yapılmaması konuları ile merkez yapısı idari-mali açıdan özerk olan Türk Spor Üst Kurulu'nun (TSÜK) kurulması, görüşülmüştür. TSÜK yapısında, bir başkan (kurul üyeleri tarafından sporda bilgi ve

deneyimi ile ön plana çıkmış bir kişiyi teklif eder ve Cumhurbaşkanı 4 yıllığına atar), 1 TMOK temsilcisi, 1 Paralimpik Komite temsilcisi, 1 TASKK temsilcisi, 1 Genel Kurmay Spor temsilcisi, 1 MEB spor temsilcisi, 1 Sağlık Bakanlığı Egzersiz Daire Başkanı, Federasyon Başkanlarının kendi aralarından seçtiği 5 üye ve Spor Bilimleri eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının bölümlerinin (Beden Eğitimi Öğretmenliği, Antrenörlük, Spor Yönetimi, Rekreasyon ve Spor Hekimliği) kendi aralarından seçecekleri birer kişiden oluşan 5 üyeden oluşması görüşmelere konu olmuştur (GSGM, 2008).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Bu çalışmada, 1938 sonrası sporun devlet tarafından yönetilmesi kararı ile doğrudan hükümete bağlı kurumlarına ait merkez ve taşra teşkilat yapıları incelenerek kronolojik literatür taraması yöntemi kullanılarak değerlendirmeler yapılmıştır.

Genel olarak Türk kamu yönetimi anlayışının içerisindeki bürokratik sorunların spor örgütlerinde de sürdüğünü söylemek mümkündür. Ancak bu sorunların ortadan kaldırılması için çalışılırken etkin, şeffaf, kalite, uzmanlaşma gibi ölçütlerle yeni bir kamu yönetim sistemi oluşturulma çabası ile beraber, bu çabanın spor örgütlerine çok yansımadığını söyleyebiliriz.

İncelemede, sürekli olarak değişen/değiştirilen, hala çeşitli şekillerde teşkilatlanma süreci devam eden bir durumla karşılaşmıştır. Ak (2017, s.239) bu konuda, Türk spor yönetiminin yapısının sürekli olarak değiştirilerek sürdürülmesi, yapısının ve isminin değiştirilmesi sebebiyle kurumun elde ettiği mesafelerin ve işleyişin sıkıntılı olduğunu belirtmiştir. Yine Eroğlu ve Türkmen (2017, s.59) Türkiye’de spor yönetimin sistemindeki siyaset baskısının azaltılması gerekliliği sonucu aslında bu sürekli değişimin siyaset kaynaklı olduğunu düşündürmektedir.

Dikkat çekici bir başka konu ise, spor sistemimize bir anlamda ruh veren mevcut yapının dayandığı felsefe ve ilkelerin, öngördüğü yapının ve uygulama mekanizmalarında değişim gelişim yaşayan teşkilatın, bu yeni durumların doğurduğu ihtiyaçların ve toplumun

hizmetine yönelik beklentilerin çok gerisinde kalmış olduğu gerçeğidir (Ak, 2017, s.94). Gelişmiş ülkelerin spor örgütlenmelerinin daha çok özerk ve çatı örgütlenme yapısı ile oluşturulduğu, devletin daha çok destekleyici rol oynadığı görülmektedir. Ülkemizde de devlet spor örgütlerinin devamlılığını sağlayıcı tedbirleri alarak destek sağlayıcı rolünü arttırabilir.

BTGM'nin Başbakanlığa bağlı olarak yürütüldüğü dönemde merkezi bir otorite ve disiplin görülmektedir. İl düzeyindeki çalışmalar, eski yönetimlerde olduğu gibi bu örgütlenme şeklinde spor dallarının faaliyetleri ise il temsilcilikleri ile yürütülmüştür. Kanunda yer alan taşra teşkilatında yalnızca bölge başkanlığı, bölge müdürlüğü birimleri işler durumda olduğu, diğer basamaklarda yer alan birimlerde fonksiyonellik söz konusu olmadığı görülmektedir (Ekenci ve Serarslan,1997, s.78). Tüm yurda ulaşabilmek için eğitim hizmeti ile verimli ve etkin olunacağı düşünülerek BTGM, 3 Haziran 1942 tarih ve 4235 sayılı kanunla Başbakanlıktan ayrılarak, Millî Eğitim Bakanlığı'na ve 13 Mayıs 1960 tarihinde ise, BTGM Başkanlığı'na yeniden bağlanmıştır. Gittikçe karmaşıklaşan spor yönetim yapısının uzman bir bakanlık tarafından yönetilmesi gerektiği düşünülerek de 1970 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuş ve BTGM 1983 yılında Millî Eğitim Bakanlığı'na tekrar bağlanmıştır.

1986'da siyasi otoritenin iradesiyle ve spor teşkilatından gerekli verimliliğin alınamaması sebebiyle, güncel ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak yeni birimler eklenmiş ve teşkilatın ismi değiştirilerek GSGM'ne dönüştürülmüştür.

Tüm bu yapılanmalar sporun bir türlü hak ettiği değere ulaşamamış olmasıyla birlikte, örgütsel olarak da kamu yönetimi içinde yer edinmemesi olarak değerlendirilebilir.

2011 yılına gelindiğinde, spor yönetiminde yeniden yapılanmaya gidilerek GSB kurulmuştur. Spor hizmetlerini daha verimli şekilde yürütülebilmek amacıyla, çeşitli hizmet birimleri ve bağlı kuruluşlar oluşturulmuştur.

2018 yılı Temmuz ayında ise,703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Spor Genel Müdürlüğü kaldırıldı, 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında

Kanun'un adı "Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu" olarak değiştirilmiş ve SGM'nin bazı yetkileri Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredilmiştir.

SGM, Bakanlık teşkilatından kaldırılmasına rağmen fiilen varlığını sürdürmektedir. Ayrıca, 703 sayılı KHK'da geçici bir maddede yer alan Madde 14'e göre, "*Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın teşkilatlanması sebebiyle gerçekleştirilen, kapatma, devir, personel geçişi ve nakli, diğer geçiş işlemleri ile kadro, taşınır devri ve benzeri hususlar kurulacak bir komisyon tarafından yerine getirilecek.*" ifadesi geçmektedir fakat bu komisyon hakkında hiçbir bilgi yoktur (Yaşar, 2019). SGM'nin kaldırılması sporu her alanda etkileyen çeşitli kurulların da kaldırılmasına ve spor camiasında kafa karışıklıklarına sebep olmaktadır.

Ayrıca, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici madde 32 ile de "*bakanlık ve bağlı kuruluşlardaki müsteşar, müsteşar yardımcısı ve merkez valisi kadroları iptal edilmiştir. İptal edilen bu kadrolar kurumların kadro cetvellerinin ilgili bölümlerinden çıkarılmıştır*" ifadeleri yer almaktadır (703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 2018). Bu durum, yeni kamu yönetimi anlayışı çerçevesinde yeni bir dönemin de başlangıcı olmuştur. Müsteşarlık kadrosu, en yüksek devlet memuru olarak bakanlıklarda görev yapan, alanında uzman ve yüksek bürokrasi ve devlet deneyimini ifade eden bir statüdür. Bakanlıklarda, bakanın hükümeti temsil ettiği varsayılırken, müsteşar devleti temsil eden ve bakan adına işleri yürüten kişidir. Müsteşarlık uzmanlık alanına göre atanan danışmanlardır. Yeni düzenlemede bu görev, yine siyasi bir unvan olan bakan yardımcısına bırakılmıştır.

Yeni Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sisteminin getirdiği Teşkilat Şemasında yer alan kurullar arasında, gençlik ve spor politikalarının oluşturulması/hazırlanması için bir kurulun yer almadığı ya da Strateji Geliştirme Başkanlığının görev ve sorumluluklarının içerisinde yer alması gerektiği söylenebilir. Burada yeni kamu yönetimi anlayışının spor teşkilatlarının içine tam anlamıyla sokulamadığını söyleyebiliriz.

Kamu kuruluşlarının genelinde görülen bürokrasi ve hantallık devletin spor yönetimi yapılanmasını da amaçların gerçekleştirilmesine de olumsuz etki yaptığı söylenebilir. Bir de buna spor alanında uzman insan gücünün gerekli noktalarda istihdam

edilememesi eklenince süreç daha da işlevselliğini kaybetmektedir. Buna bağlı olarak, Türkiye'deki aktif/lisanslı sporcu sayısı ile uluslararası organizasyonlardaki başarı ortalamaları sporun yönetim yapısı ile amaçlarına ulaşamadığını göstermektedir. Sporda tesadüfi başarılarından daha çok, istikrarlı bir modele ihtiyaç duyulduğu açıkça görülmektedir. Spor şuraları ve kalkınma planlarının neredeyse hepsinde Türk spor teşkilatının iyileştirilmesi, en iyi model için önerilerde bulunulmuşsa da bunlardan bazıları gerçekleştirilebilmiştir.

Spor konusunda birçok gelişmiş ülkenin örgüt yapısına bakıldığında; devletin genellikle politikaların belirlenmesi ve uygulanmasında koordinasyon, finans ve kaynak sağlayıcı olarak denetim görevi üstlendiği görülmektedir. Özellikle elit sporun devletten bağımsız spor federasyonlarının sorumluluğunda olduğu, tüm spor kurum ve kuruluşlarının bir yüksek kurul ya da konsey çatısı altında toplandığı bir yapı dikkati çekmektedir. Herkes için spor anlayışı ve tesisleşmenin genellikle yerel yönetimlerin sorumluluğunda olduğu da dikkate değer diğer bir konudur. Zira yerel yönetimler halkın ihtiyaçlarını en iyi bilen kurumlardır. Ülkemizde yerel yönetimlerin bu konuda yapısal olarak bir değişim sürecine yeni girdiklerini söyleyebiliriz. Yine de sporu bir siyasi rant olmaktan çıkaracak adımların atılmadığını söyleyebiliriz. Devletin sporu destekleyici, koordine edici rolünü ön plana çıkararak, sporun kendi içinde örgütlenmesine fırsat tanınması her geçen gün daha da önem kazanmaktadır.

Sonuç olarak; tarihsel gelişim sürecinde Türk spor yönetimini oluşturan örgütlerde siyasi değerlendirmelerle kurumların yapılarında değişiklikler yapılmıştır. 1938 sonrası ve onu izleyen üç kurumdaki (GSGM, SGM, GSB) örgüt yapılarında sporun doğrudan devlete bağlı örgütler tarafından yönetildiği ve siyasi iktidarların anlayışına göre yönlendirildiği görülmektedir.

Son yıllarda siyasi ve ekonomik olarak dünyanın hızlı bir değişime uğraması, bilim ve teknolojideki gelişmelerle birlikte ihtiyaç ve beklentilerin farklılaşması ile insana ve yaşam standartlarına verilen önem de bir o kadar artmıştır. Birçok gelişmiş ülke yeni beklenti ve ihtiyaçlara göre, kurumsal reorganizasyonlara yönelmektedir. Bu nedenle ülkemiz açısından

da değişimi doğru yönetebilecek; yalnız bugünü yöneten değil geleceği de öngörebilen bir spor yönetimi anlayışının oluşturulması önem kazanmaktadır.

Devlet yönetiminde deneme yanılma yönteminin çok pahalı bir yöntem olduğu gerçeğinden hareketle, sporun doğasına uygun, doğal örgütlenme modeli ve yenilikçi bir yaklaşımla Bakanlığın değişen koşullara uyum sağlaması, gençlik ve spor alanında öncü bir rol üstlenerek hizmet kalitesini ve verimliliğini artırabilmesi için daha rasyonel bir örgüt yapısı oluşturulması önemli bir beklenti olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dünyadaki spor örgütlerinin yapılarını göz önünde tutarak hem özerk hem de çatı bir örgütlenme ile koordineli çalışacak bir devlet örgütlenmesine ihtiyaç olduğu açıkça görülmektedir. Devlet, spor örgütlerinin faaliyetlerini devam edebilmeleri için önlemler alarak onları denetleyerek işlevselliklerini kendi kendilerine yönetmelerine olanak sağlaması dünyaya uyum süreçlerinde etkili olacaktır.

KAYNAKLAR

- Ak, A. (2017). *Türk sporunda sorunlar ve çözüm önerileri*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.
- Allen, L. (1958). *Management and organisation*. New York: McGraw-Hill. <https://doi.org/10.1177%2F074171365901000112>
- Budak, G. ve Budak, G. (2002). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Fakülteler Kitabevi.
- Dinçer, Ö. ve Fidan, Y. (1996). *İşletme yönetimine giriş*. (5. Bs). İstanbul: Beta Yayınları.
- Dolaşır, S. (2005). Değişim yönetimi ve spor örgütleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1) 11-15. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000035
- Ekenci, G. ve Serarşlan, M. Zahit (1997). Gelişim aşamaları bakımından Türk Spor Teşkilatı ve değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, II (1997), 3: 72-81
- Ekmekçi, R. (2013). *Spor yönetimi: Kavram ve özellikler, spor yönetimi*. (Ed. M. Argan), Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Eroğlu Y. ve Türkmen, A. (2017). Türkiye’de spor yönetimi değerlendirmesi: Spor yöneticisi Görüşleri. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, Sayı 1, cilt 10, s.49-61, Türkiye Beden Eğitimi Öğretmenleri Derneği.
- Fişek, K. (1998). *Spor yönetimi*. Bağırğan Yayınevi, Ankara.
- Genç, N. (2004). *Yönetim ve organizasyon çağdaş sistemler ve yaklaşımlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı (2013). Stratejik Planı. Erişim adresi: <http://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/strateji/gsb-2013-2017-stratejik-plani.pdf>
- Gençlik ve Spor Bakanlığı (2018). Stratejik Planı. <http://www.gsb.gov.tr/public/edit/files/StratejikPlan2019-2023.pdf>, Erişim Tarihi:12.12.2019.
- Gençlik Spor Genel Müdürlüğü (2010). Stratejik Planı.,<http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/aeVCS+GenclikSporGenelMudurluguSP1014.pdf>, Erişim Tarihi:12.12.2019.
- Gençlik Spor Genel Müdürlüğü (1999). *Spor şurası*. Kılıçaslan Yayınevi, Ankara.
- Gençlik Spor Genel Müdürlüğü (2008). *Spor şurası*. “*Spor Teşkilatının Yeniden Yapılanması Komisyon Raporu*”, 26-28 Kasım 2008 GSGM Spor Şurası 2008 Kitabı, Ankara.
- Gençlik Spor Genel Müdürlüğü (2009). *Spor Şurası*. GSGM Yayını, Ankara.
- Gomez, S., Opazo, M. ve Marti, C. (2008). Structural characteristics of sport organizations: Main trends in the academic discussion. *IESE Business School Working Paper No. 730*, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1116226>
- Gök, Y. ve Sunay, H. (2010). Türkiye’de ve Fransa’da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8 (1) 7-16. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000170
- Gözübüyük, A. Ş. (2012). *Yönetim hukuku*. Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları, 31.Baskı.

- Kalkınma Planı (1984). Kalkınma planlarının yürürlüğe konması ve bütünlüğünün korunması hakkında kanun (1984, 30 Ekim). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3067.pdf>.
- Karaküçük, S. (1999). *Cumhuriyet Döneminde Spor Şuraları, Spor Şurası 1999*. GSGM Yayını, Ankara.
- Kelley, D. R., Beitel, P. A., DeSensi, J. T., ve Blanton, M. D. (1994). Undergraduate and graduate sport management curricular models: A perspective. *Journal of Sport Management*, 8(2), 93-101.
- Milliyet Gazetesi (1961, 24 Şubat). Spor Şurası ve Teklifleri. Halit Kıvanç. Erişim adresi: <http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1961/02/24>
- Milliyet Gazetesi (1980, 02 Nisan). Milliyetin Yorumu. Erişim adresi: <http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1980/04/02>
- Mirzeoğlu, N. (2003). Spor yönetimi ve organizasyon temelleri. N. Mirzeoğlu (Ed.). *Spor bilimlerine giriş* içinde (s. 67-95). Ankara: Bağırhan Yayınları.
- Özelçi, M.A. (2007). *Türk spor yönetiminde kendine özgü bir yapılanma: Türkiye Futbol Federasyonu*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Rue, Leslie W. ve Byars Lloyd L. (1983). Management theory and application. Irwin, Inc., Illinois.
- Spor Genel Müdürlüğü (2019). Tarihçe. Erişim adresi: <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce>.
- Spor Genel Müdürlüğü (2015). Stratejik Planı. [http://sgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGM/StratejiB %20 %BCt%20%20%202015-2019_\(04,01\).pdf](http://sgm.gsb.gov.tr/Public/Edit/images/SGM/StratejiB%20%BCt%20%20%202015-2019_(04,01).pdf), Erişim Tarihi:12.12.2019.
- Spor Şurası (1990). Spor Şurası. G.S.G.M Yayınları, Ankara.
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). İkinci beş yıllık kalkınma planı 1968 – 1972. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/%C4%B0ikinci-Be%C5%9F-Y%C4%B1l%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1968-1972%E2%80%8B.pdf>. Erişim Tarihi: 12.12.2019
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). Üçüncü beş yıllık kalkınma planı 1973-1977. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/%C3%9C%C3%A7%C3%BCnc%C3%BC-Be%C5%9F-Y%C4%B1l%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1973-1977%E2%80%8B.pdf>, Erişim Tarihi: 12.12.2019
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). Dördüncü beş yıllık kalkınma planı 1979-1983. http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/Dorduncu_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1979-1983.pdf. Erişim Tarihi: 12.12.2019
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). Beşinci beş yıllık kalkınma planı 1985-1989. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Be%C5%9Finci-Be%C5%9F-Y%C4%B1l%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1985-1989.pdf>. Erişim Tarihi: 12.12.2019
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). Altıncı beş yıllık kalkınma planı 1990-1994. http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/Altinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1990-1994.pdf. Erişim Tarihi: 12.12.2019
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). Yedinci beş yıllık kalkınma planı 1996-2000. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Yedinci-Be%C5%9F-Y%C4%B1l%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-1996-2000%E2%80%8B.pdf>. Erişim Tarihi: 12.12.2019

- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). Sekizinci beş yıllık kalkınma planı 2001-2005. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Sekizinci-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2001-2005.pdf>. Erişim Tarihi: 12.12.2019
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). Onuncu beş yıllık kalkınma planı 2014-2018. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.pdf>. Erişim tarihi: 12.12.2019
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019). On birinci beş yıllık kalkınma planı 2019-2023. <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf>. Erişim tarihi: 12.12.2019
- Taşkın, Ö. (2004). *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü merkez ve taşra örgütü yöneticilerinin tükenmişlik düzeylerinin iş doyum düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi, Konya.
- Tayga, Y. (1990). *Türk Spor Tarihine Genel Bakış*. Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı: Ankara.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi (2001), https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_ss.sorgu_yonlendirme?esas_no=&baslangic_tarihi=01/01/2001&bitis_tarihi=31/12/2001&sorgu_kelime=, Erişim Tarihi: 08.08.2020
- T.C. Resmi Gazete. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. 10.01.2019. Sayı:30651. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190110.pdf>, Erişim Tarihi: 08.08.2020
- Türk Spor Kurumu Kanun Teklifi (2007). Türk Spor Kurumu kanunu teklifi genel gerekçesi. Erişim adresi: <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d17/c029/b106/tbmm170291060118.pdf>
- Ulubaş, B. ve Arıkanlı, A. (2004). *Yönetim fonksiyonları ve yönetici davranışları*. Ankara: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı.
- Yaşar, M. (2019, 01 Ocak). Spor Genel Müdürlüğü'ne ne oldu? [Blog yazısı]. Erişim adresi: <https://sporvehukuk.net/2019/01/01/spor-genel-mudurlugune-ne-oldu/>
- 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (2018, 10 Temmuz). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.1.pdf>
- 638 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (2011, 03 Haziran). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/4.5.638.pdf>
- 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (2018, 09 Temmuz). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180709M3.htm>

Araştırma Makalesi

Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde Eğitim Alan Öğrencilerin Küreselleşmeyi Algılama Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi

Investigation of Globalization Perception Levels of Students Receiving Physical Education and Sports According to Various Variables

Keziban Yoka¹, Osman Yoka², Mehmet Behzat Turan³

¹Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ^{2,3}Erciyes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

MAKALE BİLGİSİ

Gönderi Tarihi: 26 Kasım 2020

Kabul Tarihi: 29 Aralık 2020

Online Yayın Tarihi: 31 Aralık 2020

Sorumlu Yazar: Keziban Yoka, yokakeziban@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0585-0923>

Ö Z E T

Bu çalışma Beden Eğitimi ve Spor bölümünde eğitim alan öğrencilerin küreselleşmeyi algılama düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Nicel araştırma türünde olan bu çalışma için genel tarama yaklaşımlarından biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu; 2018-2019 yılında bir devlet üniversitesinde eğitim gören bireyden 145 kadın, 255 erkek toplamda 400 gönüllü birey oluşturmuştur. Grup oluşumu, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun (kolay ulaşılabilir) örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri anket aracılığıyla toplanmıştır. Anketler araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle bireylere ulaştırılmıştır. Bireylerin demografik özelliklerini belirlemek için 'Kişisel Bilgi Formu'nun yanı sıra 'Küreselleşmeyi Algılama Ölçeği' kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programıyla analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra; dağılımların normallik yapısı çarpıklık ve basıklık testleri aracılığıyla incelenmiştir. Normal dağılım analiz sonuçlarına göre verilerin parametrik testlerle karşılaştırılması kararı alınmıştır. Daha sonra elde edilen veriler t-testi, One Way Anova ilişki karşılaştırmalarında ise Pearson Korelasyon analizlerine tabi tutulmuştur. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında küreselleşmeyi algılama düzeyi ile demografik değişkenlerden cinsiyet arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Küreselleşmeyi algılama düzeyi ile eğitim seviyesi arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farkın yüksek lisans eğitimi alanların lehine olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların takip ettiği program ve gündem değişkenine göre farklılık tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Küreselleşme, Spor, Algılama

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the perception of globalization of physical education and sports students according to various variables. The relational survey model was used which is one of the general screening approaches in quantitative research method. Subject group; In 2018-2019, a total of 400 volunteers individuals consisted of 145 female, 255 male from a public university. Group was formed by using convenient sampling method which is one of the non-random sampling methods. Research data was collected through a questionnaire. The questionnaires were applied by face to face interview method. In addition to the "Personal Information Form", "Globalization Perception Scale" was used to determine the demographic characteristics of individuals. The data obtained was analyzed with SPSS package program. In addition to descriptive statistics; The normality structure of the distributions was examined through skewness and kurtosis tests. It was decided to use parametric test as a result of encountering normal distribution structures. Later, t-test and Pearson Correlation analyzes were used for One Way Anova relationship comparisons. In the light of the findings obtained from the study, it was determined that there is a difference between the level of perception of globalization and gender among demographic variables. There is a difference between the level of perception of globalization and the level of education. It has been determined that this difference is in favor of those who receive graduate education. A difference was determined according to the program and agenda variable followed by the participants.

Keywords: Globalization, Sport, Perception

GİRİŞ

Dünyamız 21. yüzyıldan itibaren teknolojik gelişmelerin de etkisiyle çok hızlı değişim ve dönüşüm sürecine girmiştir. Özellikle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılmasıyla soğuk savaş dönemi ve çift kutuplu dünya düzeni sona ermiş; ekonomi, spor, siyaset, teknoloji, kültürel, toplumsal ve çevresel alanlarda köklü değişim sürecine girilmiştir. Bu değişimler hayatımıza beklenti ve sorunları da beraberinde getirmiştir. Bahsedilen bu değişim, dönüşüm ve bütünleşmenin genel anlamda küreselleşme sürecini oluşturduğunu ifade edebiliriz. Küreselleşme, uluslararası politika ve diplomasi alanında popüler terimlerin başında gelir. Aynı zamanda bilim camiası tarafından kabul edilebilen ortak tanımı bulunmayan, yeni parametreleri içinde barındıran bir kavramdır.

Küreselleşme hakkında sosyal bilimlerin çeşitli dallarında yapılan tanımlara bakıldığında; “Yerel olayların kilometrelerce uzakta gerçekleşen olaylarca şekillendirildiği, toplumsal ilişkiler bağının yoğunlaşmasını” küreselleşme olarak görülürken (Guibernau, 1997) zaman, mekân sıkışması sonucunda dünyanın küçülmesini küreselleşme olarak nitelendirilir (Harvey, 1999). Bunun yanı sıra küreselleşme tek bir süreç değildir. Karmaşık süreçlerin bir araya geldiği bir olgudur (Giddens, 2000).

Küreselleşme ticari ve ekonomik ilişkilerde değişim ve dönüşüm başlatmışken, spor da bundan etkilenmiştir (Akkaya, 2008). Spor toplumun daima önemli bir parçası olmakla birlikte, günümüzde ekonominin de bir parçası olmuştur (Hone, 2006). Ulusal ve evrensel organizasyonların gelişmesi, uluslararası oyunların artması, batı spor formlarının dünya çapında kabul görmesi, olimpiyat oyunları, kadın ve erkek dünya kupaları gibi küresel oyunların yapıyor olması sporun da küreselleşmeden etkilendiğinin en önemli kanıtlarıdır (Maquire, 2006).

Küreselleşme sürecinin spora birçok etkisi vardır. Bunlar; spor endüstrisinin gelişimi, sporun siyasetle ilişkilendirilmesi, sporda sponsorluk artışı, uluslararası spor emek göçlerinin artışı, sosyo- ekonomik- kültürel yapıları farklılık gösteren ülkelerin spora farklı katılımları, spor ürünlerinin üretim ve tüketimi, sporun yarattığı uluslararası hareketle (spor izleyicileri turistler) farklı sektörlere kazanç sağlaması, sporun çokuluslu medya şirketlerinin kontrolü altına girmesi ve spor kültüründe yaşanan değişimler olarak ifade

edilebilir (Çakmak, 2007). Bu etkileşimler sayesinde çevremizdeki yaşanan olayları algılayabiliriz. Algılama bireyin dünyaya açılan penceresidir. Bu sayede insanlar iletişim kurar ve olayları değerlendirir ve ona göre davranışlarına yön verir. Güney (2000) algılama kavramını; duyu organları ile beyin arasındaki örgütlü faaliyetleri içeren aynı zamanda davranışı etkileyen bilişsel bir süreç olarak belirtmiştir. İlgili alan yazın incelendiğinde küreselleşme ile çeşitli çalışmalar gözlemlenmiştir. Bu çalışmalara; küreselleşme ve spor konulu (Atasoy ve Öztürk Kuter, 2005; Karahüseyinoğlu, 2007; Çakmak, 2007; Akkaya, 2008; Çeviz ve Özbek, 2014), küreselleşme ve spor endüstrisi konulu (Ekmekçi, Ekmekçi ve İrmiş, 2013; Batmaz, Yıldırım ve Karadağ, 2016); küreselleşme ve ekonomi konulu (Acar, 2002; Andreff, 2008; Tufan, 2017); küreselleşme ve kültür konulu (İçli, 2001; Erdem, 2018); küreselleşme ve etkili spor stratejisi konulu (Ghafouri, Mirzaei, Hums ve Honarvar, 2009), küreselleşme ve eğitim konulu (Durmuş, 2002; Arslanoğlu, 2002; Balay, 2004; Abalı, 2005; Özkan, 2006; Karakaya ve Tel, 2014; Goren ve Yemini, 2017; Forsberg, 2019) araştırmalar örnek olarak verilebilir. Fakat konu ile ilgili araştırmaların (Çimen, 2009; Pekiyi, 2011) kısıtlı olduğu gözlemlenmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda bu çalışmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde eğitim alan öğrencilerin küreselleşmeyi algılama düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma nicel araştırma türüne göre tasarlanmış olup, genel tarama yöntemlerinden biri olan karşılaştırma türünde ilişkisel tarama modeli problem çözümü için kullanılmıştır (Karasar, 2016).

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın örneklem grubunu Kayseri, Niğde, Konya, Bingöl'de yaşayan ve Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde eğitim görmekte olan 145 kadın, 255 erkek olmak üzere toplam 400 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Örneklem seçiminde seçkisiz olmayan örneklem seçim yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniğinden

yararlanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak anket yönteminden yararlanılmıştır. İki bölümden oluşan anketin ilk bölümünde “Kişisel Bilgi Formu”, ikinci bölümünde “Küreselleşmeyi Algılama Ölçeği” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda, yaş, cinsiyet, eğitim durumu, bölüm, gündem, takip edilen programları tespit etmeye yönelik ifadeler bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Anketler katılımcılara araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak uygulanmıştır. Toplam 487 katılımcıya ulaşılmış ancak bunlardan 400’ü araştırmada kullanıma uygun görülmüştür.

Küreselleşmeyi Algılama Ölçeği

Pekiyi (2011) tarafından geliştirilmiştir. Küreselleşmeyi Algılama Ölçeği, 5 alt boyuta (devlet ve toplum, değişim, eğitimsel devinim, eğitim yönetimi, dijital çağ) ait toplam 50 maddeden oluşan bir veri toplama aracıdır. Ölçekteki ifadelerin değerlendirilmesinde 5 puanlı Likert tipi ölçekten yararlanılmıştır (1 = Hiç katılmıyorum, 2 = Kısmen katılmıyorum, 3 =Kararsızım, 4 = Kısmen katılıyorum 5 = Tamamen katılıyorum). Küreselleşmeyi Algılama Ölçeği, güvenirlik katsayısı 0,957 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS paket programıyla analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra; dağılımların normallik yapısı çarpıklık ve basıklık testleri aracılığıyla incelenmiştir. Normal dağılım yapılarıyla karşılaştırılması sonucu parametrik test kararı alınmıştır. Daha sonra t-testi, One Way Anova ve ilişki karşılaştırılmalarında ise Pearson Korelasyon analizlerine tabi tutulmuştur.

BULGULAR**Tablo 1.** Tanımlayıcı istatistik-frekans ve yüzde değerleri

		F	%
Cinsiyet	Kadın	145	36,3
	Erkek	255	63,8
Eğitim Durumu	Lisans	366	91,5
	Yüksek Lisans	34	8,5
Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	70	17,5
	Antrenörlük Eğitimi	229	57,3
	Spor Yöneticiliği	101	25,3
Gündem	Tv/radyo	37	9,3
	İnternet	170	42,5
	Sosyal medya	163	40,8
	Gazete/dergi	30	7,5
Program	Ekonomi	59	14,8
	Magazin	58	14,5
	Spor	247	61,8
	Siyaset	36	9,0
Toplam		400	%100

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların %36,3'ünün kadın, %63,8'i erkek, 91,5 lisans, %8.5'inin yüksek lisans düzeyinde eğitim seviyesine sahip bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların %17,5'i Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, %57,3'ü Antrenörlük Eğitimi, %25,3'ü Spor Yöneticiliği bölümlerinde eğitim alan bireylerdir. Katılımcıların gündemi %9,3 TV-radyo, %42,5 internet, %40,8 sosyal medya, %7.5 oranında gazete /dergiden takip ettiği belirlenmiştir. Katılımcıların takip etmiş oldukları programların %14,8 ekonomi, %14,5 magazin, %61.8 spor, %9 siyaset olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Tanımlayıcı istatistikler – ortalama ve yaygınlık ölçüleri

	\bar{x}	S	Min.	Max.	N
Yaş	20,71	2,626	17,00	46,00	400

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların yaş ortalaması (\bar{x}), 20,71, standart sapması (S), 2,626, en küçük yaş değeri 17, en büyük yaş değeri ise 46 olarak saptanmıştır.

Tablo 3. Cinsiyet değişkenine göre küreselleşmeyi algılamaya ilişkin farklar

	Cinsiyet	N	\bar{x}	S	Sd	T	P
Devlet ve Toplum	Kadın	145	37,26	8,35	398	-3,081	,002
	Erkek	255	39,83	7,86			
Değişim	Kadın	145	30,06	6,24	398	-2,898	,004
	Erkek	255	31,96	6,32			
Eğitimsel Devinim	Kadın	145	24,02	5,15	398	-2,159	,031
	Erkek	255	25,13	4,81			
Eğitim Yönetimi	Kadın	145	19,17	4,52	398	-3,629	,000
	Erkek	255	20,85	4,43			
Dijital Çağ	Kadın	145	56,33	11,29	398	,144	,886
	Erkek	255	56,16	11,42			
Toplam	Kadın	145	169,98	32,38	398	-2,217	,027
	Erkek	255	177,30	31,36			

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyete göre Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin devlet ve toplum, değişim, eğitim yönetimin alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında devlet ve toplum, değişim ve eğitim yönetimi alt boyutlarında tespit edilen bu farkın erkeklerin lehine olduğu gözlemlenmiştir. Diğer hiçbir alt boyutta anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p > 0,05$).

Tablo 4. Eğitim durumu değişkenine göre küreselleşmeyi algılamaya ilişkin farklar

Ölçek Alt boyut	Eğitim Durumu	N	\bar{x}	S	Sd	T	P
Devlet ve Toplum	Lisans	366	38,69	8,14	398	-1,730	,084
	Yüksek lisans	34	41,20	7,62			
Değişim	Lisans	366	31,05	6,30	398	-2,289	,023
	Yüksek lisans	34	33,64	6,47			
Eğitimsel Devrim	Lisans	366	24,61	4,96	398	-1,629	,104
	Yüksek lisans	34	26,05	4,85			
Eğitim yönetimi	Lisans	366	20,05	4,49	398	-2,855	,005
	Yüksek lisans	34	22,35	4,49			
Dijital Çağ	Lisans	366	55,87	11,31	398	-2,019	,044
	Yüksek lisans	34	59,97	11,34			
Toplam	Lisans	366	173,52	31,63	398	-2,339	,020
	Yüksek lisans	34	186,82	32,57			

Tablo 4 incelendiğinde, eğitim durumu değişkenine göre Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin alt boyutlarından sadece eğitim yönetimi alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında bu farkın yüksek lisans eğitimi alanların lehine olduğu görülmüştür. Diğer hiçbir alt boyutta anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p > 0,05$).

Tablo 5. Bölüm değişkenine göre küreselleşmeyi algılamaya ilişkin farklar

ÖlçekAlt Boyut	Bölüm	N	\bar{x}	S	F	P
Devletve Toplum	Öğretmenlik	70	39,48	8,44	,857	,425
	Antrenörlük	229	38,44	8,45		
	S.Yöneticiliği	101	39,54	7,07		
Değişim	Öğretmenlik	70	31,20	6,41	,014	,986
	Antrenörlük	229	31,25	6,54		
	S.Yöneticiliği	101	31,35	5,93		
Eğitimsel Devinin	Öğretmenlik	70	24,60	5,36	,074	,929
	Antrenörlük	229	24,81	5,01		
	S.Yöneticiliği	101	24,64	4,60		
Eğitim Yönetimi	Öğretmenlik	70	19,91	4,59	,379	,685
	Antrenörlük	229	20,22	4,77		
	S.Yöneticiliği	101	20,52	3,91		
Dijital Çağ	Öğretmenlik	70	57,15	11,65	,537	,585
	Antrenörlük	229	56,31	11,30		
	S.Yöneticiliği	101	55,35	11,33		
Toplam		400	174,65	31,89	,026	,975

Tablo 5 incelendiğinde bölüm değişkenine göre Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 6. Gündem değişkenine göre küreselleşmeyi algılamaya ilişkin farklar

Ölçek alt Boyut	Gündem	N	\bar{x}	S	Sd	F	P	Anlamlı Fark
Devlet ve Toplum	1.Tv/radyo	37	40,97	8,39	399	2,309	,076	1*-3
	2.İnternet	170	39,42	8,48				
	3.Sosyalmedya	163	37,73	7,62				
	4.Gazete/dergi	30	39,80	7,82				
Değişim	1.Tv/radyo	37	33,13	6,24	399	3,786	,011	1*-3 4*-3
	2.İnternet	170	31,47	6,56				
	3.Sosyalmedya	163	30,23	6,09				
	4.Gazete/dergi	30	33,43	5,78				
Eğitimsel Devinim	1.Tv/radyo	37	26,51	5,05	399	4,386	,005	1*-3 4*-3 2*-3
	2.İnternet	170	25,02	4,98				
	3.Sosyalmedya	163	23,80	4,71				
	4.Gazete/dergi	30	25,93	5,23				
Eğitim Yönetimi	1.Tv/radyo	37	20,27	4,22	399	2,619	,051	4*-3
	2.İnternet	170	20,48	4,68				
	3.Sosyalmedya	163	19,66	4,41				
	4.Gazete/dergi	30	22,03	4,31				
Dijital Çağ	1.Tv/radyo	37	58,91	12,48	399	2,203	,087	4*-3
	2.İnternet	170	56,18	11,53				
	3.Sosyalmedya	163	55,02	10,76				
	4.Gazete/dergi	30	59,60	11,41				
Toplam	1.Tv/radyo	37	182,91	33,81		3,187	,024	1*-3 3*-4
	2.İnternet	170	175,94	32,89				
	3.Sosyalmedya	163	169,67	29,85				
	4.Gazete/dergi	30	184,16	31,00				

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların gündem değişkenine göre Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin alt boyutlarından sadece eğitimsel devinim alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Diğer hiçbir alt boyutta anlamlı fark görülmemiştir ($p>0,05$). Bu çözümleme sonucunda gruplar arasında beliren anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla, post-hoc test istatistikleri uygulanmıştır (Tukey HSD). Anlamlı farkın lehine olduğu gruplar (*) ile gösterilmiştir.

Tablo 7. Program değişkenine göre küreselleşmeyi algılamaya ilişkin farklar

Ölçek alt Boyut	Program	N	\bar{x}	S	Sd	F	P	Anlamlı Fark
Devlet ve Toplum	1.Ekonomi	59	39,05	8,15				
	2.Magazin	58	36,75	8,75	399	1,799	,147	3*-2
	3.Spor	247	39,17	7,63				4*-3
	4.Siyaset	36	40,27	9,88				
Değişim	1.Ekonomi	59	32,08	5,78	3			3*-2
	2.Magazin	58	29,46	6,25	396	2,587	,053	4*-2
	3.Spor	247	31,28	6,16	399			1*-2
	4.Siyaset	36	32,77	8,11				
Eğitimsel Devininim	1.Ekonomi	59	24,33	5,11				3*-2
	2.Magazin	58	23,43	4,63	399	2,420	,066	
	3.Spor	247	24,95	4,87				4*-2
	4.Siyaset	36	26,00	5,56				
Eğitim Yönetimi	1.Ekonomi	59	19,86	4,65				3*-2
	2.Magazin	58	18,27	4,30	399	5,047	,002	4*-2
	3.Spor	247	20,70	4,40				
	4.Siyaset	36	20,94	4,82				
Dijital Çağ	1.Ekonomi	59	54,79	12,55				
	2.Magazin	58	54,82	11,78	399	,968	,408	
	3.Spor	247	56,65	10,93				
	4.Siyaset	36	57,86	11,55				
Toplam	1.Ekonomi	59	173,33	32,47				
	2.Magazin	58	165,68	31,87				3*-2
	3.Spor	247	176,10	30,67	399	2,267	,080	4*-2
	4.Siyaset	36	181,25	37,23				

Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların takip etmiş oldukları program değişkenine göre Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin alt boyutlarından sadece eğitim yönetimi alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Diğer hiçbir alt boyutta fark görülmemiştir ($p>0,05$). Bu çözümleme sonucunda gruplar arasında beliren anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla, post-hoc test istatistikleri uygulanmıştır (Tukey HSD). Anlamlı farkın lehine olduğu gruplar (*) ile gösterilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların yaş değişkenine göre küreselleşmeyi algılama karşılaştırması

Ölçek alt boyut	N	R	P
Devlet ve toplum	400	,123*	,014
Değişim	400	,150**	,003
Eğitimsel Devinim	400	,737**	,000
Eğitim Yönetimi	400	,613**	,000
Dijital Çağ	400	,797**	,000

Tablo 8 incelendiğinde, Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin devlet ve toplum alt boyutu ile yaş değişkeni ($r=0,123$) alt boyutu arasında düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Yaş değişkeni ile değişim ($r=,150$), eğitimsel devinim ($r=,737$), eğitim yönetimi ($r=,613$), dijital çağ ($r=797$) arasında orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur.

TARTIŞMA

Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde eğitim alan öğrencilerin küreselleşmeyi algılama düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesinin amaçlandığı çalışmaya 145 kadın, 255 erkek birey olmak üzere toplamda 400 gönüllü birey dahil edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması (\bar{x}), 20,71 olarak saptanmıştır.

Araştırma için toplanan veriler ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gündemi nasıl takip ettikleri, takip etmiş oldukları program değişkenleri dikkate alınarak incelenmiştir. Elde edilen bilgiler literatür kaynaklarıyla karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Araştırma bulgularında katılımcıların cinsiyet değişkenine ait küreselleşmeyi algılama ölçeğine ilişkin farklar incelendiğinde devlet ve toplum, değişim, eğitim yönetimin alt boyutlarında erkekler lehine anlamlı fark görülürken, diğer boyutlarda herhangi bir farklılaşma olmadığı belirlenmiştir (Tablo 3). Küreselleşmenin cinsiyet üzerine etkisini inceleyen benzer çalışmada Pekiyi (2011) cinsiyet değişkenine göre küreselleşme ve eğitimsel devinim alt boyutunda kadınların lehine anlamlı fark tespit etmiştir. Aynı zamanda kadın yöneticilerin küreselleşmeyi algılama boyutunun daha yüksek seviyede olduğu vurgulanmıştır. Bu bilgilerin aksine Usta, Demirtaş ve Demir (2013) yurtdışına gitmiş eğitimcilerin küreselleşmeye ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmalarında cinsiyet

açısından bir fark olmadığını vurgulamışlardır. Abalı (2005)'nin bulguları, belirgin bir şekilde mevcut araştırmada elde edilen sonuçlardan farklılaşmaktadır. Kartal (2020) çalışmasında e-spor'un cinsiyet, yaş, boy, kilo gibi katılımcıların fiziki ve demografik özelliklerini ortadan kaldırarak küresel boyutta katılımı maksimize ettiğini tespit etmiştir. Bu farklı sonuçların elde edilmesi örneklem yapı ve özelliklerinin farklı olmasından kaynaklanabilir.

Araştırma bulgularında eğitim durumu değişkenine göre Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin alt boyutlarından sadece eğitim yönetimi alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında bu farkın yüksek lisans eğitimi alanların lehine olduğu görülmüştür. Diğer hiçbir alt boyutta anlamlı fark tespit edilmemiştir (Tablo 4). Bununla birlikte eğitim seviyesi arttıkça küreselleşmeyi algılama düzeyinin arttığını gözlemlenmiştir. Dan (2012) eğitim seviyesinin küresel bir güç olduğunu, bu yüzden çok önemli olduğunu belirtmiştir. Çimen'nin (2009) çalışmasında da benzer sonuçlar elde edilmiş, küreselleşmeyi algılamayı kısmen de olsa eğitimin etkilediğini vurgulanmıştır. Usta, Demirtaş ve Demir (2013) yurtdışına gitmiş eğitimcilerin küreselleşmeye ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmalarında eğitim seviyesi açısından anlamlı bir fark tespit edememişlerdir.

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde katılımcıların eğitim aldıkları bölüm değişkenine göre Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı fark saptanmamıştır (Tablo 5).

Gündem değişkenine göre one way anova test sonuçları incelendiğinde Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin alt boyutlarından sadece eğitimsel devinim alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Diğer hiçbir alt boyutta anlamlı fark görülmemiştir (Tablo 6).

Katılımcıların gündem değişkenine göre Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin alt boyutlarından sadece eğitimsel devinim alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir. Diğer hiçbir alt boyutta anlamlı fark görülmemiştir. Sonuçlar gündem değişkenine göre değerlendirildiğinde insanların gündemi en fazla televizyon ve radyo'dan takip ettikleri tespit edilmiştir.

Katılımcıların takip etmiş oldukları program değişkenine göre Küreselleşmeyi Algılama

Ölçeğinin alt boyutlarından sadece eğitim yönetimi alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir. Diğer hiçbir alt boyutta anlamlı fark görülmemiştir (Tablo 7).

Korelasyon analizi neticesinde, Küreselleşmeyi Algılama Ölçeğinin devlet ve toplum alt boyutu ile yaş değişkeni ($r=,123$) alt boyutu arasında düşük düzeyde anlamlı ilişki görülmektedir. Bu sonuçlara göre katılımcıların yaşları arttıkça küreselleşmeyi algılama düzeyleri de artmaktadır. Bununla birlikte yaş değişkeni ile değişim ($r=,150$), eğitimsel devinim ($r=,737$), eğitim yönetimi ($r=,613$), dijital çağ ($r=,797$) arasında orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; liberal düşünce eksenli gelişen/geliştirilen küreselleşme hareketi ya da olgusu farklı eğitim seviyesi, cinsiyet, çeşitli meslek grupları tarafından farklı değerlendirilmektedir. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında küreselleşmeyi algılama düzeyi ile demografik değişkenlerden cinsiyet arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Küreselleşmeyi algılama düzeyi ile eğitim seviyesi arasında farklılık tespit edilmiştir. Bu farkın yüksek lisans eğitimi alanların lehine olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların takip ettiği program ve gündem değişkenine göre farklılık tespit edilmiştir. Bölüm değişkenine göre fark tespit edilmemiştir.

Küreselleşme ile ilgili çoğunlukla literatür taraması olarak gerçekleştirilen çalışmaların aksine bu araştırmada; küresel bir olgu olan sporun, gelecekteki olması muhtemel temsilcileri Beden Eğitimi ve Spor öğrencilerinin küreselleşme ile ilgili görüşleri istatistiki verilere dayanarak belirlenmiştir. Bu sebeple araştırma sonuçlarının alan yazına katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Bu çalışmanın örneklem grubunu üniversitede eğitim almakta olan öğrenciler oluşturmuştur. Aynı araştırma üniversite yöneticileri, öğretim görevlileri gibi örneklem gruplarına uygulanarak toplumun farklı eğitim gruplarında küreselleşme olgusuna yönelik algısının hangi düzeyde olduğu tespit edilebilir.

KAYNAKLAR

- Acar, M. (2002). Ekonomik, siyasal ve sosyo-kültürel boyutlarıyla küreselleşme: Tehdit mi, fırsat mı? *Liberal Düşünce*, Sayı: 25-26.
- Arslanoğlu, R.A. (2002). Küreselleşme ve üniversite. Uludağ Üniversitesi. *İİBF Dergisi*. 21 (1): 142.
- Ateş, D. (2006). Küreselleşme: Ne kadar tek boyutlu? *Doğuş Üniversitesi Dergisi*; 7. (1): 26.
- Andreff, W. (2008). Globalization of the sports economy. *Diritto ed. Economia Dello Sport*. Vol. IV, Fasc. 3. Rivistalvista dı, ISSN 1825-6678.
- Akkaya, C. (2008). Küreselleşme ve futboldaki dönüşüm. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*. Sayı:1.4.
- Abalı, H. G. (2005). *Eğitim bilimleri lisansüstü öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının küreselleşme ve yükseköğretime etkileri konusundaki görüşlerinin belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Ekonomisi ve Planlaması Programı, Ankara.
- Atasoy, B. ve Öztürk Kuter, F. (2005). Küreselleşme ve spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18.1: 11-22.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Batmaz, H. Ç., Yıldırım, F. ve Karadağ, M. (2016). Küresel rekabetin spor endüstrisine etkisi. *International Journal of Social Science* 42: 521-534.
- Çakmak İ. R. (2007). *Küreselleşmenin Spora Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Çeyiz, S. ve Oğuz Ö. (2014). Küreselleşme ve spor etkileşimi. *International Journal of Science Culture and Sport*. 2.Special Issue 1: 487-495.
- Çimen, S. (2009). *Sakarya Üniversitesi öğrencileri'nin küreselleşme olgusuna bakış açıları*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Çetin Nadir B. (2008). *Küreselleşme olgusu farklı boyutlarıyla toplumsal yansımaları küreselleşme karşıtı hareketler (Türkiye örneği)*. Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı. Elazığ.
- Dan, N. I. V. (2012). An analysis of training for specialist in physical education and sports between tradition and globalization. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 3672-3676.
- Durmuş, A. (2002). *Küreselleşmenin eğitime yansımaları*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ekmeççi, A. Y., Ekmeççi R. ve İrmiş A. (2013). Küreselleşme ve spor endüstrisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences* 4.1: 91-117.

- Eroğlu, Ö. & Mesut A. (2002). *Küreselleşme ekonomik krizler ve Türkiye*, Bilim Kitabevi Yayınları, Isparta.
- Erdem, N. (2018). *Küreselleşme ve kültürel değerlerimiz de değişim uygulamalı bir çalışma: Ankara ili Sincan-Çankaya ilçeleri karşılaştırması*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Ghafouri, F., Mirzaei, B., Hums, M A. ve Honarvar, A. (2009). Globalization on sport strategies effect. *Brazilian Journal of Biomotricity*, 3 (3): 261-270.
- Forsberg, S. (2019). Setting a global agenda of education: Cooperation and tension within the global education policy field. *Geoforum*, 100, 32-40.
- Goren, H. ve Yemini, M. (2017). Global citizenship education redefined—A systematic review of empirical studies on global citizenship education. *International Journal of Educational Research*, 82, 170-183.
- Güney, S. (2000). *Davranış Bilimleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Giddens, A. (2000). *Üçüncü Yol: Sosyal demokrasinin yeniden dirilişi*, (Çev, M. Özey) Paradigma Yay., İstanbul. s. 25.
- Guibernau, M. (1997). Milliyetçilikler: 20. yüzyılda ulusal devlet ve milliyetçilikler. (Çev. Neşe N. Domaniç). *İstanbul: Sarmal Yayınları*.
- Harvey, D. (1999). *Post modernliğin durumu*, Çev: S. Savran, Metis Yay., İstanbul. s. 31.
- Hone, P. (2006). Assessing the contribution of sport to the economy. Erisim: http://www.deakin.edu.au/buslaw/aef/publications/workingpapers/swp2005_02.pdf. Erişim tarihi: 10.08.2006
- İçli, G. (2001). Küreselleşme ve kültür. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 25.2: 163-172.
- İnal, R. (2008). Küreselleşme ve Spor. *İstanbul: Evrensel Basım Yayın: 25*.
- Karahüseyinoğlu, M. F. (2007). *Küreselleşme ve geleneksel Türk sporları*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*, Nobel Akademik Yayıncılık, 31. Basım, Ankara.
- Kartal, M. (2020). *Küreselleşme bağlamında Türkiye de e-spor*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Karakaya, E.Y. & Tel M. (2014). Küreselleşme çağı ve yükseköğretimde spor bilimleri üzerine. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/11*.
- Maquire, J. (2006). Sport and Globalisation. Erisim: [http:// www. sportanddev.org/en/issues/globalisation.html](http://www.sportanddev.org/en/issues/globalisation.html). Erisim tarihi: 12.06.2006
- Ohmae, K. (1989). The global logic of strategic alliances. *Harvard business review*, 67(2), 143-154.
- Özkan, T. (2006). *İlköğretim öğretmenlerinin küresel eğitime yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Pekiyi, A. (2011). *Okul yöneticilerinin küreselleşmeyi algılamalarının incelenmesi*, Yüksek Lisan tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Robertson, R. (1999). *Küreselleşme*. Ankara: Bilim Yay. s. 10, 27, 99-102.
- Tutar, H. (2000). *Küreselleşme sürecinde işletme yönetimi*. İstanbul: Hayat Yay. s.18-21.
- Tufan, S. (2017). *Türkiye 'de ekonomik, sosyal ve politik küreselleşme süreci ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin analizi*, Doktora Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Usta, E., M. Demirtaş Z. ve Demir M. Ş. (2013). Yurtdışına gitmiş eğitimcilerin küreselleşmeye ilişkin görüşleri. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*. Cilt: X, Sayı: I, 227-247.